

BANK SPÓŁDZIELCZY W MSZANIE DOLNEJ

Informacja

**dotycząca ryzyka, funduszy własnych, wymogów
kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych
danych podlegających ujawnieniu**

**zgodnie z Polityką informacyjną Banku Spółdzielczego
w Mszanie Dolnej**

na dzień 31.12.2020 roku

Mszana Dolna, czerwiec 2021 r.

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej
34-730 Mszana Dolna ul. M. M. Kolbego 13
Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie XII Wydział Gospodarczy KRS
KRS: 0000125726, REGON: 000499353, NIP: 737-000-39-97
tel./fax: +48 18 26 93 100, +48 18 26 93 133

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne	7
2.	Podstawy prawne	8
3.	Cele i strategię w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – art. 435	8
4.	Struktura organizacyjna w zakresie zarządzania ryzykami	33
5.	Informacje w zakresie zasad zarządzania – art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR oraz art. 111a Ustawy Prawo bankowe.....	35
6.	Zakres stosowania – art. 436	36
7.	Fundusze własne – art. 437	36
8.	Wymogi kapitałowe – art. 438	38
9.	Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439.....	41
10.	Bufory kapitałowe – art. 440	41
11.	Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441	42
12.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442	42
13.	Aktywa wolne od obciążeń – art. 443	52
14.	Informacje na podstawie wytycznych EUNB w zakresie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i wolnych od obciążeń z 27 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03 wraz z Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 2017/2295 z dnia 04 września 2017r. w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych.....	53
15.	Korzystanie z ECAI – art. 444	54
16.	Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445.....	54
17.	Ryzyko operacyjne – art. 446.....	55
18.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447	56
19.	Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 448	56
20.	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449	61
21.	Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450.....	61
22.	Dźwignia finansowa – art. 451.....	62
23.	Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452	63
24.	Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego – art. 453	63
25.	Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454.....	65
26.	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455	65

ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik nr 1   **Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe**
- Załącznik nr 2   **Informacja na temat ogólnego profilu ryzyka**
- Załącznik nr 3   **Oświadczenie Zarządu**

SPIS TABEL

- Tabela 1 Źródła finansowania działalności Banku według stanu na dzień 31.12.2020 r.
- Tabela 2 Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku wg stanu na dzień 31.12.2020 r.
- Tabela 3 Zestawienie nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR według stanu na dzień 31.12.2020 r.
- Tabela 4 Urealnione zestawienie płynności według stanu na dzień 31.12.2020 r.
- Tabela 5 Częstotliwość i rodzaj informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności
- Tabela 6 Struktura funduszy własnych według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 7 Uzgodnienie pozycji funduszy własnych Tier I i Tier II do bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym (przedstawionym zgodnie z ustawą o Rachunkowości) (dane w tys. zł)
- Tabela 8 Zestawienie regulacyjnych wymogów kapitałowych według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 9 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla kategorii ekspozycji określonych w art. 112 Rozporządzenia CRR według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 10 Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według ryzyka kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 11 Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 12 Wymogi kapitałowe na ryzyko operacyjne według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 13 Wyniki szacowania kapitału wewnętrznego według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 14 Całkowita i średnia wartość ekspozycji dla każdej klasy ekspozycji według stanu na 31.12.2020r. (dane w tys. zł)
- Tabela 15 Ekspozycja wobec sektora finansowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 16 Ekspozycja wobec sektora niefinansowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 17 Ekspozycja wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 18 Ekspozycje w podziale na branże w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 19 Ekspozycje wg rezydualnych terminów zapadalności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 20 Ekspozycje wobec przedsiębiorstw z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 21 Ekspozycje wobec gospodarstw domowych z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 22 Ekspozycje wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 23 Ekspozycje wobec instytucji rządowych i samorządowych z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 24 Stan i zmiany rezerw celowych w 2020 roku (dane w tys. zł)
- Tabela 25 Stan i zmiany odpisów aktualizujących na odsetki w 2020 roku (dane w tys. zł)
- Tabela 26 Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)
- Tabela 27 Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)

- Tabela 28 Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)
- Tabela 29 Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)
- Tabela 30 Aktywa obciążone i wolne od obciążeń według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 31 Informacja na temat aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 32 Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 33 Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 34 Instrumenty finansowe według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 35 Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia z podziałem na obszary działalności (dane w tys. zł)
- Tabela 36 Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka (dane w tys. zł)
- Tabela 37 Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)
- Tabela 38 Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego – informacje dotyczące ryzyka koncentracji w pojedynczym instrumencie zabezpieczającym według stanu na dzień 31.12.2020 r.

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej rozporządzeniem CRR), innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji.

Dokument niniejszy obejmuje także informacje, o których mowa w art. 111a ust. 4 ustawy Prawo Bankowe.

Zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu CRR Bank dokonuje ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie, zwanym dalej „Informacją” – informacje ilościowe wg stanu na dzień 31.12.2020 r., a informacje jakościowe aktualne na datę sporządzenia informacji.

W niniejszej Informacji zawarto wszystkie dane dotyczące adekwatności kapitałowej, o których mowa w w/w regulacjach, z wyjątkiem informacji nieistotnych. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, a informacje ogłaszane są na poziomie indywidualnym.

1. Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS: 0000125726, Główny Urząd Statystyczny nadał Bankowi REGON: 000499353.

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej jest spółdzielnią działającą na podstawie:

1. Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe,
2. Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
3. Ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo Spółdzielcze,
4. Statutu Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej.

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej jest bankiem detalicznym, z polskim kapitałem i o polskim charakterze, w miarę uniwersalnym, dla którego największą wartością jest Klient. Zachowując dotychczasową pozycję na lokalnym rynku bankowym, Bank pełni wiodącą rolę w obsłudze rolnictwa, małych i średnich przedsiębiorstw, samorządów terytorialnych, kredytów mieszkaniowych oraz innych o charakterze konsumpcyjnym. Bank stwarza warunki dobrej obsługi klientów i pełnego rozwoju zawodowego pracowników.

Realizując przyjętą misję, za strategiczny cel swojego działania Bank przyjął stałe doskonalenie jakości obsługi klientów, dążenie do wzrostu bezpieczeństwa funkcjonowania Banku, poprzez wdrażanie i aktualizację metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz adekwatnością kapitałową, a także umacnianie siły kapitałowej.

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej działa na terenie województwa małopolskiego za pośrednictwem następujących placówek:

1. Centrala w Mszanie Dolnej,
2. Oddział w Niedźwiedziu,
3. Oddział w Lubniu,

4. Punkt Obsługi Klienta w Mszanie Dolnej,
5. Punkt Obsługi Klienta w Limanowej,
6. Punkt Obsługi Klienta w Krakowie,
7. Punkt Obsługi Klienta w Myślenicach,
8. oraz Punktów Kasowych:
  - w Mszanie Dolnej
  - w Skomielnej Białej,
  - w Kasinie Wielkiej,
  - w Mszanie Górnej.

Placówki Banku Spółdzielczego mieszczą się we własnych lokalach Banku oraz lokalach dzierżawionych. Wszystkie placówki bankowe są zmodernizowane i dostosowane pod względem obsługi Klienta i zabezpieczenia mienia do obowiązujących w Polsce standardów.

Bank działa w ramach Zrzeszenia BPS. Bank przystąpił również do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego celem jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika.

2. Podstawy prawne

Niniejsza Informacja została sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w:

1. Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanym dalej „Rozporządzeniem CRR”, z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm Inwestycyjnych, zmieniającym Rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (część ósma),
2. Ustawie Prawo bankowe (art. 111, 111a oraz 111b),
3. Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego,
4. Rekomendacjach wydanych przez KNF, w tym Rekomendacji P,
5. Wytycznych EBA dotyczących ujawnień w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych (EBA/GL/2018/10),
6. Wytycznych EBA w sprawie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i aktywach wolnych od obciążeń (EBA/GL/2014/03),
7. Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2017/2295 z dnia 04 września 2017r. w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych.

3. Cele i strategie w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – art. 435

1. W Banku funkcjonuje zorganizowany system zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, jednostki i komórki organizacyjne, a także pracownicy. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”. Strategia ta jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej na lata 2018 – 2022” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd oraz weryfikacja dokonywana jest także w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz Banku lub w jego otoczeniu zewnętrznym.

2. „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej” powiązana jest również z innymi regulacjami wewnętrznymi o charakterze strategicznym, np. politykami w zakresie zarządzania ryzykami przez Bank, Planem ekonomiczno - finansowym Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej, itp.
3. „Strategia działania Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej na lata 2018 – 2022” definiuje apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny akceptowalny poziom ryzyka, jaki może ponieść Bank w zakresie poszczególnych istotnych rodzajów ryzyka.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, oraz założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym zawartych w „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.
5. Przestrzeganie akceptowalnego poziomu ryzyka (apetytu na ryzyko) podlega monitorowaniu, a także raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku dokonujące pomiaru ryzyk występujących w Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami oraz „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.
6. Informacja dotycząca art 435 ust. 1 lit c - d Rozporządzenia CRR, tzn. strategii i procesów zarządzania rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i Statutu Banku lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko zawarta jest w załączniku nr 1 do niniejszej Informacji. Załącznik ten zawiera również informacje objęte art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1 lit. f., w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka, zawarta jest w Załączniku nr 2 do niniejszej Informacji.
8. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust 1 lit. e, zatwierdzone przez Zarząd, zawarte jest w Załączniku nr 3 do niniejszej Informacji.

Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku. Zarząd Banku ma na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Do ryzyk istotnych w swojej działalności, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zalicza:

1. kredytowe (w tym rezydualne, kontrahenta i koncentracji),
2. rynkowe, ze względu na skalę działalności handlowej rozumiane jako walutowe oraz
3. stopy procentowej w księdze bankowej,
4. operacyjne,
5. ryzyko braku zgodności,

6. płynności i finansowania,
7. kapitałowe (ryzyko niewypłacalności),
8. biznesowe (w tym wyniku finansowego), będące pochodną pozostałych ryzyk, zarządzane w procesie planowania.

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne:

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
2. dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
3. podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
4. działania organizacyjno-proceduralne.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym:

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w odniesieniu do:

1. Ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej,
2. Ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej.

System zarządzania ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy obejmuje:

1. Stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, określone dla każdej z grup ekspozycji, charakteryzujących się podobnymi cechami.

Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz ograniczające ryzyko kredytowe. W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji detalicznych, zgodnie z Rozporządzeniem UE Bank stosuje ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej, dostosowane do ich charakterystyki ryzyka, określone w Instrukcji kredytowania oraz zarządzanie portfelowe. W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców obok przyjętych metod oceny zdolności kredytowej można stosować indywidualne zasady zarządzania. Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem „Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”. Bank stosuje wskaźniki LtV, dostosowane do poziomu ryzyka transakcji, określone w „Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”. Bank udziela kredytów konsumenckich i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim. W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl. Bank

ustala wymagany wskaźnik Dtl w metodykach oceny zdolności kredytowej. Wartość przyjętych wskaźników Dtl jest okresowo weryfikowana przy walidacji metod oceny zdolności kredytowej osób fizycznych.

2. Przestrzeganie limitów jednostkowych koncentracji ekspozycji.
3. Bieżący monitoring ustanowionych zabezpieczeń kredytowych.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku. Narzędziem monitoringu jest arkusz analityczny, którego wzór stanowi załącznik do „Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

4. Przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z procedurą tworzenia rezerw, obowiązującą w Banku.

5. Windykację i restrukturyzację oraz nadzór nad kredytami zagrożonymi.
6. Kontrolę działalności kredytowej.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

1. dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów zaangażowań, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, Rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, limitów dużych ekspozycji i znacznych pakietów akcji, zgodnie z Rozporządzeniem UE oraz Rekomendacją C,
2. stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów,
3. analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
4. badaniu ekspozycji zagrożonych,
5. przedsięwzięciach organizacyjno-kadrowych.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego w Banku obejmuje:

1. analizę ilościową i wartościową portfela,
2. analizę wskaźnikową,
3. ocenę realizacji limitów zaangażowań,
4. analizę jakościową portfela,
5. analizę wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji skrajnej.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji Zespołu zarządzania ryzykami i analiz. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku zatwierdzonego w ramach planu ekonomiczno - finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko rynkowe, w tym:

a. ryzyko walutowe

Cele strategiczne:

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

- 1) Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
- 2) Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
- 3) Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
- 4) Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
- 5) Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
- 6) W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
- 7) Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut).
- 8) Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
- 9) Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
- 10) Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczone są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
- 11) Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 7%.

Zasady zarządzania ryzykiem walutowym:

- 1) Bieżąca analiza pozycji walutowej (w aspekcie ryzyka kursowego) Banku dokonywana jest przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

- 2) Analiza pozycji walutowej polega na monitorowaniu poszczególnych pozycji w oparciu o naliczenia dokonane w programie informatycznym EuroBankNet C.
- 3) Zespół zarządzania ryzykami i analiz działa w oparciu o limity.
- 4) Wszystkie transakcje walutowe gotówkowe i bezgotówkowe z uwagi na ich bezpośredni wpływ na ostateczną pozycję walutową Banku na dany dzień, powinny być bezwarunkowo zgłoszone do Zespołu zarządzania ryzykami i analiz lub osobie przez niego upoważnionej.
- 5) Wycofanie, korekty lub inne modyfikacje operacji walutowych mogą być dokonywane tylko i wyłącznie po uzyskaniu zgody Zespołu zarządzania ryzykami i analiz.
- 6) W przypadku gdy wykonanie operacji w danej walucie spowodowałoby przekroczenie całkowitego limitu na pozycje walutowe, Bank domyka pozycję w danej walucie poprzez transakcje z Bankiem Zrzeszającym.
- 7) Jeżeli całkowita pozycja walutowa przekracza wyznaczony przez Bank limit, Zespół zarządzania ryzykami i analiz informuje Głównego Księgowego o konieczności zawarcia transakcji umożliwiających domknięcie pozycji do poziomu wyznaczonego limitu.
- 8) Podejmując decyzje, o których mowa wyżej i w ocenie sytuacji na rynku Zespół zarządzania ryzykami i analiz kieruje się bieżącą Tabelą obowiązującą w Banku jak również analizą sytuacji na rynku międzybankowym poprzez sieć Internet.
- 9) Szczególnie istotne jest informowanie klientów o limitach kwot wypłat, powyżej których powinny być zgłaszane wcześniej. Pozwoli to w przypadkach przekroczenia limitów na pozycje walutowe wypłacić klientowi środki w walucie rachunku i zminimalizuje ryzyko płynności.
- 10) Dla celów kontroli ryzyka kursowego Zarząd, po zasięgnięciu opinii Zespołu zarządzania ryzykami i analiz wyznacza wewnętrzny limit na pozycję walutową całkowitą oraz na pozycje walutowe indywidualne;
- 11) Wielkość obowiązujących limitów w Banku ustalana jest na podstawie analizy kształtowania się pozycji walutowych w stosunku do: poziomu kapitałów własnych, osiągniętych wyników finansowych z tytułu otwartych pozycji walutowych, planowanego rozwoju działalności dewizowej Banku, oczekiwań klientów, sytuacji na rynku walutowym;
- 12) Limity pozycji walutowych Banku zatwierdza Zarząd Banku;
- 13) Ustalanie rodzajów i wysokości limitów oraz ich weryfikacja odbywa się co roku na etapie przygotowania założeń do planu ekonomiczno-finansowego Banku;
- 14) Limity pozycji walutowych są ustalane w oparciu o dane historyczne, z uwzględnieniem planowanej skali działalności dewizowej oraz kształtowania się kursów walut;
- 15) Bieżącą kontrolę nad przestrzeganiem limitów pozycji walutowych sprawuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz;
- 16) W przypadku przekroczenia norm dopuszczalnego ryzyka walutowego określonego Uchwałami Zarządu Banku, Zespół zarządzania ryzykami i analiz zobowiązany jest informować Prezesa Zarządu nadzorującego ryzyko walutowe w Banku oraz Zarząd o przyczynach przekroczenia oraz o działaniach podjętych w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu norm;
- 17) Zarządzanie ryzykiem kursowym, wynikającym z niedopasowania aktywów i pasywów dewizowych, przekraczającym ustalone i zatwierdzone przez Zarząd limity, polega na zawieraniu takich transakcji,

których wykonanie sprowadzi pozycje walutowe Banku do limitów wymaganych na koniec dnia roboczego;

- 18) W Banku, do zarządzania niedopasowaniem aktywów i pasywów walutowych, stosuje się rynkowe transakcje dostępne za pośrednictwem Banku obsługującego;
- 19) W Banku przeprowadza się testy warunków skrajnych czyli ocenę wpływu nieoczekiwanych zmian na rynku walutowym na sytuację finansową Banku przejawiające się znacznym wzrostem ryzyka walutowego;
- 20) Przy konstrukcji testów warunków skrajnych Bank uwzględnia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wzrostu ryzyka walutowego takie jak: zmiany otoczenia regulacyjnego mającego wpływ na regulacje wewnętrzne Banku, sytuacja gospodarcza mogąca mieć wpływ na wahania kursu złotego w stosunku do walut obcych, spadek płynności rynku walut mogący skutkować brakiem możliwości „domykania” pozycji walutowej Banku w poszczególnych walutach, wzrost ryzyka reputacji mogący mieć wpływ na wycofywanie środków walutowych, nieoczekiwane zachowania klientów spowodowane sytuacją rynkową, zdarzenia polityczne mogące mieć wpływ na cenę poszczególnych walut, w tym PLN, inflacja, wzrost rynkowych stóp procentowych, wejście Polski do strefy EURO, inne czynniki mające swoje uwarunkowania w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, politycznym itp.
- 21) Testy warunków skrajnych przeprowadza się przy założeniu spadku kursu złotego, w stosunku do poszczególnych walut obcych o 30% (przyjmuje się że, spadek kursu utrzymywał się będzie przez okres 12 miesięcy);
- 22) Testy warunków skrajnych przeprowadza się raz w roku, przy konstruowaniu założeń do planu ekonomiczno-finansowego;
- 23) Na poziomie operacyjnym, kontroli wewnętrznej operacji walutowych dokonują kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych, Centrali Banku w zakresie przestrzegania stosownych regulacji, oraz zasad stosowania kursów jak również obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa;
- 24) Na poziomie ogólnym kontroli wewnętrznej (funkcjonalnej) operacji walutowych dokonuje Główny Księgowy w zakresie przestrzegania stosownych regulacji;
- 25) System zarządzania ryzykiem walutowym jest poddawany kontroli w ramach audytu wewnętrznego przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;

b. ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne:

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienna realizacja polityki stopy procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

- 1) Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na :
  - analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
  - analizie narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
  - prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
  - dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
  - przestrzeganiu ustalonych limitów,
  - realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.
- 2) Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
  - kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
  - wydłużanie terminów przeszacowania aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
  - skracanie terminów przeszacowania aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
  - zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
  - zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
  - zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
  - zmianę strategii kredytowej.
- 3) Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
  - analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
  - wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
  - strategię działania i rozwoju Banku,
  - marże realizowane na poszczególnych produktach.
- 4) Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych .
- 5) Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej są określane w założeniach do planu ekonomiczno – finansowego.
- 6) Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.
- 7) Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na spłacalność kredytów oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.

Ryzyko płynności i finansowania

Cele strategiczne:

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej.
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu UE.

Zasady zarządzania ryzykiem płynności:

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się poprzez:

- 1) Utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów:
  - a) realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku,
  - b) zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku,
  - c) struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:
    - płynności,
    - bezpieczeństwa,
    - rentowności,
  - d) istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe, określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.
- 2) Budowę stabilnej bazy depozytowej:
  - a) bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu,
  - b) celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania,
  - c) Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty,
  - d) przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę

tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych,

- e) Bank prowadzi aktywną politykę cenową zapewniającą pozyskanie depozytów,
- f) Bank prowadzi działania marketingowe mające na celu zwiększenie bazy depozytowej.

3) Utrzymanie nadzorczych miar płynności:

- a) z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych,
- b) bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów,
- c) bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych,
- d) bank systematycznie bada i przestrzega nadzorczych miar płynności,
- e) bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym oraz z innymi bankami spółdzielczymi. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

4) Działania w celu osiągnięcia nadzorczych miar płynności, wynikających z Pakietu CRD IV / CRR:

- a) w związku z obowiązywaniem Pakietu CRDIV/CRR Bank jest zobligowany do utrzymania wskaźnika płynności krótkoterminowej (LCR) na poziomie minimum 1,
- b) zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE Bank jest zobowiązany wyliczać wskaźnik pokrycia aktywów wymagających stabilnego finansowania pasywami stabilnymi (NSFR),
- c) w celu utrzymania docelowych wartości ww. wskaźników Bank powinien podjąć następujące działania:
  - weryfikacja metod zarządzania ryzykiem płynności,
  - uzupełnienie regulacji wewnętrznych Banku do wymagań Pakietu CRDIV/CRR,
  - zmiana struktury aktywów poprzez min. zamianę części lokat międzybankowych na papiery skarbowe cechujące się wysoką jakością i stabilnością, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia UE,
  - zmiany w systemie informatycznym i sprawozdawczym.

Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komórek oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

Zadania Rady Nadzorczej:

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka płynności ze strategią i planem finansowym Banku.

2. Rada Nadzorcza zatwierdza przygotowaną przez Zarząd strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka płynności.
3. Rada Nadzorcza zatwierdza ogólny poziom narażenia Banku na ryzyko płynności.
4. Rada Nadzorcza otrzymuje od Zarządu okresowe informacje dotyczące ryzyka płynności, ze wskazaniem ewentualnych zagrożeń.

Zadania Zarządu:

1. Zarząd wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka płynności.
2. Zarząd odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnej procedury w zakresie zarządzania ryzykiem płynności.
3. Zarząd wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka płynności od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka płynności przez Bank.
4. Zarząd odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem płynności i systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania płynnością oraz za nadzór nad efektywnością tego systemu, wprowadzając niezbędne korekty i udoskonalenia w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku, czynników otoczenia gospodarczego oraz nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania płynnością.
5. Zarząd odpowiada za politykę informacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i ocenę sytuacji finansowej.
6. Zarząd przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka płynności w działalności Banku.
7. Nadzór nad zarządzaniem płynnością należy do kompetencji Prezesa Zarządu.

Zadania Głównego Księgowego:

1. Główny Księgowy wykonuje zadania związane z utrzymywaniem płynności śróddziennej Banku.
2. Przedmiotem działań związanych z utrzymywaniem płynności jest optymalne zarządzanie środkami Banku w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania oraz wywiązywanie się Banku z zawartych umów (zarówno kredytowych – zabezpieczenie środków na akcję kredytową jak i środków na wypłaty depozytów, których termin wymagalności upłynął).

Zadania Sekcji finansowo – księgowej i sprawozdawczości obejmują:

1. Bieżące zarządzanie płynnością, w tym:
  - przygotowywanie niezbędnych danych na potrzeby Głównego Księgowego,
  - zakładanie lokat na ustalone terminy i kwoty po zatwierdzeniu przez Głównego Księgowego.
2. Wyznaczanie i dokumentowanie: aktywów płynnych, odpływów płynności, przyptywów płynności, pozycji zapewniających stabilne finansowanie, a także pozycji wymagających stabilnego finansowania zgodnie z zapisami Części szóstej Rozporządzenia UE nr 575/2013 z 26.06.2013 r. przy uwzględnieniu Aktu delegowanego 2015/61 w celu obliczenia wymogu pokrycia płynności (LCR), o którym mowa w Art. 412 Rozporządzenia UE nr 575 oraz wymogu dotyczącego stabilnego finansowania (NSFR), o którym mowa w Art. 413 Rozporządzenia UE nr 575.

3. Codzienne wyznaczanie nadzorczych norm płynności zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF i ich dokumentowanie.

Zadania Zespołu zarządzania ryzykami i analiz obejmują:

1. Pomiar ryzyka płynności.
2. Monitorowanie wskaźników ryzyka płynności i odpowiednich limitów wewnętrznych.
3. Sygnalizowanie Zarządowi przypadków przekroczeń limitów wewnętrznych oraz wyjaśnianie przyczyn powodujących te przekroczenia.
4. Badanie wpływu czynników ryzyka bankowego, pod kątem struktury aktywów i pasywów Banku oraz dokumentowanie pomiaru ryzyka płynności, zarówno w ujęciu historycznym jak i prognozowanym.
5. Opracowywanie – przy współpracy z odpowiednimi komórkami merytorycznymi – propozycji limitów dla ryzyka płynności oraz przedstawianie ich Zarządowi celem podjęcia decyzji wdrożeniowych.
6. Opracowanie projektów regulacji wewnętrznych Banku obejmujących zasady zarządzania ryzykiem.
7. Sporządzanie okresowych sprawozdań z dokonanego pomiaru ryzyka płynności i przedkładanie ich właściwym organom Banku.
8. Sporządzanie innych niż sprawozdawczość obligatoryjna informacji sprawozdawczych.
9. Współpraca i koordynowanie działań wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku w zakresie pozyskania rzetelnych informacji sprawozdawczych dotyczących ryzyka płynności ze wszystkich obszarów działania Banku.
10. Opracowywanie i realizacja polityki informacyjnej Banku.
11. Opracowanie założeń Polityki kapitałowej, w tym limitów dotyczących alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka, w tym ryzyko płynności, przy uwzględnieniu założonych planów strategii rozwoju Banku.
12. Okresową ocenę realizacji założeń Polityki kapitałowej, w tym w zakresie poziomu kapitału alokowanego na ryzyko płynności.
13. Dokonywanie w cyklach dziennych, miesięcznych i rocznych analiz wyników związanych z planowaną i rzeczywistą płynnością Banku w badanym okresie, uwzględniając odchylenia wyrażone w wartościach liczbowych, jak i procentowych zarządzanie płynnością średnioterminową.
14. Kontrolę płynności śróddziennej, krótko- i średnioterminowej w oparciu o symulację stanów na rachunku bieżącym i w kasach.
15. Sporządzanie oceny dokładności prognoz poprzez zestawienie realizacji stanów na rachunku bieżącym i w kasach, z wartościami planowanymi.

Zadania kontroli wewnętrznej:

Zadaniami Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej w zakresie zarządzania płynnością jest dostarczanie Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi bieżących i dokładnych informacji, przygotowanych zgodnie z badaniami dokonanymi według zatwierdzonego planu kontroli dotyczących:

1. Przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w banku regulacji wewnętrznych związanych z zarządzaniem płynnością.
2. Funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej obejmującego zagadnienia dotyczące płynności.

3. Skuteczności ujawniania w ramach kontroli funkcjonalnej błędów i nieprawidłowości związanych z zarządzaniem płynnością oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących.
4. Realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku w zakresie płynności płatniczej.
5. Kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych dotyczących ewidencjonowania zdarzeń dotyczących płynności.
6. Jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego w zakresie zarządzania płynnością.
7. Adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego w aspekcie zarządzania płynnością.
8. Oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i stanowiskami pracy, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji w zakresie zarządzania płynnością.
9. Oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania banku jako całości.

Zadania pozostałych komórek i jednostek organizacyjnych:

1. Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne są zobowiązane do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.
2. Zadania związane z audytem wewnętrznym ryzyka płynności przejął w ramach zawartej umowy SOZ BPS.

Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania

1. Bank dokonuje analiz możliwości pozyskiwania w przyszłości źródeł finansowania, w tym w zakresie środków stabilnych służących finansowaniu aktywów długoterminowych, w tym celu sporządzany jest długoterminowy plan pozyskiwania środków i monitorowane jest jego wykonanie.
2. W terminach sporządzania planu finansowego Banku, opracowywany jest plan pozyskiwania i utrzymania środków stabilnych. Plan stanowi element sporządzanego w Banku rocznego planu finansowego.
3. Plan pozyskania i utrzymania środków stabilnych obejmuje:
  - 1) analizę wykonania prognoz założonych w poprzednim planie w porównaniu z osiągniętymi wynikami,
  - 2) ocenę struktury tych depozytów, w aspekcie planowanego rozwoju działalności,
  - 3) prognozy oraz założenia dotyczące wielkości, rodzajów (w szczególności pod względem terminów płatności), struktury depozytów z uwzględnieniem kategorii zobowiązań pozabilansowych,
  - 4) założenia dotyczące stóp procentowych oraz opłat związanych z prowadzeniem rachunków depozytowych, z uwzględnieniem przewidywanych zachowań konkurencji,
  - 5) strategię marketingową wobec klientów Banku.
4. Plan pozyskania i utrzymania środków stabilnych corocznie zatwierdzany jest przez Zarząd i Radę Nadzorczą, analizy stopnia wykonania planu pozyskania i utrzymania środków stabilnych omawiane są na posiedzeniach Zarządu wraz z analizami stopnia wykonania rocznych planów finansowych Banku.
5. W celu ograniczenia ryzyka Bank określa w Planie ekonomiczno – finansowym wewnętrzne limity dotyczące struktury pasywów (np. udział dużych depozytów w bazie depozytowej, udział depozytów terminowych w bazie depozytowej).

Głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów sektora niefinansowego i sektora rządowego i samorządowego. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku.

Tabela 1 – Źródła finansowania działalności Banku według stanu na dzień 31.12.2020 r. (tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2020
1.	Zobowiązania ogółem	568 428
1.1	Sektor finansowy	0
1.1.1	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0
1.1.2	Zobowiązania wobec pozostałych monetarnych instytucji finansowych	0
1.1.3	Zobowiązania wobec pozostałych instytucji sektora finansowego	0
1.2	Sektor niefinansowy	545 468
1.2.1	Zobowiązania wobec przedsiębiorstw	81 538
1.2.2	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	444 232
1.2.3	Zobowiązania wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	19 674
1.2.4	Zobowiązania wobec nierezydentów	24
1.3	Sektor samorządowy	22 960
1.3.1	Zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	0
1.3.2	Zobowiązania wobec instytucji samorządowych	22 960
1.3.3	Zobowiązania wobec funduszy ubezpieczeń społecznych	0

Stopień scentralizowania funkcji skarbowych oraz zarządzania ryzykiem płynności

Funkcje skarbowe oraz zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania są w pełni scentralizowane i wykonywane na poziomie Centrali Banku, przez komórkę sterującą, komórkę zarządzającą oraz komórkę monitorującą ryzyko, zgodnie z zapisami obowiązującymi w Banku (m.in. w „Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”). Pozostałe jednostki organizacyjne Banku nie wykonują samodzielnie funkcji skarbowych oraz nie zarządzają ryzykiem płynności.

Funkcjonowanie w ramach Zrzeszenia

Wszystkie czynności w zakresie rozliczeń międzybankowych oraz rozliczeń walutowych Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej, dokonuje za pośrednictwem Banku Zrzeszającego - Banku Polskiej Spółdzielczości SA. Rachunek rezerwy obowiązkowej Banku jest prowadzony w BPS S.A. Bank przystąpił z dniem 31.12.2015 r. do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która stanowi jednostkę zarządzającą Systemem Ochrony w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (IPS). Celem Systemu Ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika. Przedmiotem działalności Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS SA jest także realizowanie audytu wewnętrznego wobec członków oraz monitorowanie, szacowanie i kontrola ryzyka działalności członków Spółdzielni. Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej:

1. spełnia założenia Strategii Grupy w zakresie zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym, a także utrzymuje minimum depozytowe, zgodnie z zasadami Umowy Systemu Ochrony,
2. spełnia założenia SSOZ BPS w zakresie pokrywania składki na rzecz Spółdzielni i zaangażowania Banku w fundusze Systemu Ochrony, zgodnie z Umową Systemu,

- utrzymuje wskaźniki LCR i nadzorcze miary płynności na wymaganych poziomach, aby jego ocena globalna wynikająca z Zasad oceny punktowej w systemie Ochrony Zrzeszenia BPS nie była gorsza niż „C”.

Rozmiar i skład nadwyżki płynności w Banku

Tabela 2 – Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku wg stanu na dzień 31.12.2020 r. (tys. zł)

Lp.	Nazwa składnika nadwyżki	Wartość na dzień 31.12.2020
1.	Gotówka	11 109
2.	Środki na rachunku bieżącym	44
3.	Lokaty O/N	75 672
4.	Obligacje skarbowe	89 970
5.	Obligacje BGK	20 541
6.	Razem	197 335

Wymogi dotyczące dodatkowego zabezpieczenia na wypadek obniżenia oceny kredytowej Banku

Nie dotyczy

Normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka w działalności Banku obowiązujące w danej jurysdykcji

Bank ogranicza ryzyko płynności i finansowania poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów. Analizie podlegają wskaźniki M3 i M4 wynikające z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących Banki norm płynności.

Tabela 3 – Zestawienie nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR według stanu na dzień 31.12.2020 r.

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość na 31.12.2020
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi (B1/A5)	1,00	2,01
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1+B2)/(A5+A4))	1,00	1,52
	Wskaźnik LCR	1,00	3,03

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (akt delegowany), Bank miał obowiązek sprawozdawania i dziennego monitorowania w zakresie: aktywów płynnych, wpływów i wpływów płynności (wskaźnik LCR). Na koniec roku wskaźnik LCR ukształtował się na poziomie 303%, przy wymaganym 100%.

Urealniona luka płynności dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowana luka płynności

Tabela 4 – Urealnione zestawienie płynności według stanu na dzień 31.12.2020 r. (tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	A'vista stan na dzień	powyżej 1 dnia do 7 dni	powyżej 7 dni do 1 m-ca	powyżej 1 m-ca do 3 m-cy	powyżej 3 m-cy do 6 m-cy	powyżej 6 m-cy do 12 m-cy	powyżej 1 roku do 3 lat	powyżej 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat do 10 lat	powyżej 10 lat do 20 lat	powyżej 20 lat
1	Aktywa bilansowe i zobowiązania	178 006	76 598	1 615	15 218	12 279	24 268	79 830	70 569	94 304	40 785	36 271

	pozabilansowe otrzymane											
2	Pasywa bilansowy i zobowiązania pozabilansowe udzielone	126 782	4 497	21 512	27 612	17 365	23 283	28 505	0	0	200 111	259 535
3	Luka płynności	51 224	72 101	-19 897	-12 393	-5 086	985	51 325	70 569	94 304	-159 326	-223 263
4	Luka płynności skumulowana	51 224	123 325	103 429	91 035	85 949	86 934	138 259	208 828	303 133	143 807	-79 457
5	Wskaźnik luki	1,40	17,03	0,08	0,55	0,71	1,04	2,80	0,00	0,00	0,20	0,14
6	Skumulowany wskaźnik luki	1,40	1,94	1,68	1,50	1,43	1,39	1,55	1,84	2,21	1,32	0,89

Dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach Zrzeszenia

Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym lub innym Bankiem Spółdzielczym. W celu poprawy płynności Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

Z uwagi na przynależność do SSOZ BPS, Bank w sytuacji niebezpieczeństwa utraty bieżącej płynności lub wypłacalności, może uzyskać pomoc finansową z Funduszu Zabezpieczającego SSOZ BPS.

Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank i które monitoruje

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- utrata reputacji na skutek niekorzystnych informacji pojawiających się w mediach,
- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- duża koncentracja depozytów pod względem dużych deponentów,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki.

Dywersyfikacja źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje swoje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

Techniki wykorzystywane do ograniczania ryzyka płynności i finansowania

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank podejmuje następujące działania:

- kształtowanie struktury aktywów i pasywów, a także ich zapadalności i wymagalności w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
- utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;

- ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań,
- wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
- utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno pod względem terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
- pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami;
- prognozowanie przepływów pieniężnych;
- wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;
- kształtowanie właściwych relacji z klientami - zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami - w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

- Płynność płatnicza – zdolność finansowania aktywów i terminowego wywiązywania się ze zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty, w tym płynność bieżąca, krótkoterminowa, średnioterminowa, długoterminowa;
- Płynność śróddzienna (bieżąca) - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- Płynność krótkoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- Płynność średnioterminowa - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie od 1 do 12 miesięcy;
- Płynność długoterminowa - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- Ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat;
- Ryzyko finansowania – zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania;
- Baza depozytowa – zobowiązania wobec podmiotów niefinansowych, w szczególności wobec osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, oraz podmiotów sektora instytucji rządowych i samorządowych;
- Depozyty stabilne (osad) - stanowią depozyty charakteryzujące się niskim poziomem zmienności, dzięki którym Bank może finansować aktywa o dłuższych terminach zapadalności, do których zalicza się część depozytów osób fizycznych i podmiotów gospodarczych stanowiącą tzw. osad, obliczony zgodnie z metodologią zawartą w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności;
- Depozyty niestabilne - depozyty charakteryzujące się wysoką zmiennością, do których zalicza się: depozyty niebankowych podmiotów finansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych, część depozytów osób fizycznych i podmiotów gospodarczych stanowiącą różnicę między stanem tych depozytów, a wyznaczonym w nich osadem.

Pozostałe pojęcia zostały zdefiniowane w „Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku (produktu) w systemie zarządzania płynnością płatniczą

Podstawowe formy lokowania środków pozostałych po zaspokojeniu potrzeb kredytowych klientów Banku to:

- lokaty międzybankowe,
- dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa (obligacje, bony skarbowe itp.),
- dłużne papiery wartościowe emitowane przez Narodowy Bank Polski (np. bony pieniężne),
- dłużne papiery wartościowe emitowane lub poręczone przez jednostki samorządu terytorialnego,
- dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Bank Zrzeszający,
- dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa,
- certyfikaty inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych,
- jednostki uczestnictwa Funduszy Inwestycyjnych Otwartych oraz Specjalistycznych Funduszy Inwestycyjnych Otwartych,
- akcje Banku Zrzeszającego
- dłużne papiery wartościowe emitowane przez Bank Zrzeszający.

Wybór odpowiedniego instrumentu finansowego uzależniony jest od celu oraz okresu inwestycji i jest każdorazowo dokonywany przez Zarząd.

Część nadwyżki środków finansowych Bank może inwestować w postaci depozytów terminowych w Banku Zrzeszającym. Nadwyżki środków, które pozostaną na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym przeznaczone są na tworzenie lokaty overnight. Są to instrumenty o wysokiej płynności.

Testy warunków skrajnych (ze wskazaniem sposobu ich wykorzystania oraz sposobu, w jaki plan awaryjny uwzględni wyniki testów)

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności. Zakres przeprowadzania testów w Banku jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka.

Testy warunków skrajnych obejmują następujące scenariusze:

1) Wariant wewnętrzny:

Scenariusz I

Horyzont czasowy: krótkotrwały (7 dni) / skala: bardzo dotkliwy

Założenia:

- Wpływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku wg poniższego schematu:
  - a) osoby fizyczne – wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz dodatkowy wpływ 4,7% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
  - b) przedsiębiorcy - wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz dodatkowy wpływ 1,9% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
  - c) budżet - wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz dodatkowy wpływ 6,0% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym.

- Zwiększenie wypływu środków w wyniku likwidacji depozytów:
  - a) z dostępem przez internet – wypływ w wysokości 10% depozytów bieżących,
  - b) z oprocentowaniem negocjowanym – wypływ w wysokości 2% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 7 dni,
  - c) dużych depozytów - wypływ w wysokości 10% dużych depozytów.
- Wpływy wynikające z interakcji z innymi ryzykami:
  - a) ryzyko kredytowe – brak wpływu spłat rat kredytów w wyniku pogorszenia się jakości portfela kredytowego w wysokości 20,6% rat przypadających do 7 dni,
  - b) ryzyko walutowe – zwiększony wypływ środków depozytowych w wyniku zmiany kursu waluty o 30% w wysokości 1% wszystkich depozytów, których termin wymagalności przypada powyżej 7 dni,
  - c) ryzyko stopy procentowej – zwiększenie wypływu depozytów w wyniku obniżki stóp procentowych w wysokości 1% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 7 dni.
- Brak ograniczeń dostępnego finansowania.

Scenariusz II

Horyzont czasowy: dłuższy okres (1 miesiąc) / skala: mniej dotkliwy

Założenia:

- Wpływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku wg poniższego schematu:
  - a) osoby fizyczne – wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca oraz dodatkowy wypływ 3,5% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
  - b) przedsiębiorcy - wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca oraz dodatkowy wypływ 1,4% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
  - c) budżet - wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca oraz dodatkowy wypływ 4,5% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym.
- Zwiększenie wypływu środków w wyniku likwidacji depozytów:
  - a) z dostępem przez internet – wypływ w wysokości 7,5% depozytów bieżących,
  - b) z oprocentowaniem negocjowanym – wypływ w wysokości 1,5% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 1 miesiąca,
  - c) dużych depozytów - wypływ w wysokości 7,5% dużych depozytów
- Wpływy wynikające z interakcji z innymi ryzykami:
  - a) ryzyko kredytowe – brak wpływu spłat rat kredytów w wyniku pogorszenia się jakości portfela kredytowego w wysokości 15,4% rat przypadających do 1 miesiąca,
  - b) ryzyko walutowe – zwiększony wypływ środków depozytowych w wyniku zmiany kursu waluty o 30% w wysokości 0,75% wszystkich depozytów, których termin wymagalności przypada powyżej 1 miesiąca,
  - c) ryzyko stopy procentowej – zwiększenie wypływu depozytów w wyniku obniżki stóp procentowych w wysokości 0,75% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 1 miesiąca.
- Brak ograniczeń dostępnego finansowania.

2) Wariant systemowy:

Scenariusz III

Horyzont czasowy: krótkotrwały (7 dni) / skala: bardzo dotkliwy

Założenia:

- Wpływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku wg poniższego schematu:
  - a) osoby fizyczne – wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni,
  - b) przedsiębiorcy - wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni,
  - c) budżet - wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni.
- Zwiększenie wpływu środków:
  - a) zwiększone wykorzystanie otwartych linii kredytowych – wpływ w wysokości 38,9% otwartych linii kredytowych,
  - b) brak wpływu spłat rat kredytów w wyniku pogorszenia się jakości portfela kredytowego w wysokości 20,6% rat przypadających do 7 dni
- Ograniczenie dostępnego finansowania:
  - a) problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne – Bank BPS S.A. spłaca 50% wymagalnych lokat, możliwość sprzedaży obligacji skarbowych przy 10% spadku ich ceny,

Scenariusz IV

Horyzont czasowy: dłuższy okres (1 miesiąc) / skala: mniej dotkliwy

Założenia:

- Wpływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku wg poniższego schematu:
  - a) osoby fizyczne – wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca,
  - b) przedsiębiorcy - wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca,
  - c) budżet - wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca.
- Zwiększenie wpływu środków:
  - a) zwiększone wykorzystanie otwartych linii kredytowych – wpływ w wysokości 29,1% otwartych linii kredytowych,
  - b) brak wpływu spłat rat kredytów w wyniku pogorszenia się jakości portfela kredytowego w wysokości 15,4% rat przypadających do 1 miesiąca,
- Ograniczenie dostępnego finansowania:
  - a) problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne – Bank BPS S.A. spłaca 50% wymagalnych lokat, możliwość sprzedaży obligacji skarbowych przy 10% spadku ich ceny,
  - b) problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego, z wyłączeniem depozytu obowiązkowego.

3) Wariant mieszany:

Scenariusz V

Horyzont czasowy: krótkotrwały (7 dni) / skala: bardzo dotkliwy

Założenia:

- Wpływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku wg poniższego schematu:
  - a) osoby fizyczne – wpływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz dodatkowy wpływ 4,7% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,

- b) przedsiębiorcy - wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz dodatkowy wypływ 1,9% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
- c) budżet - wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz dodatkowy wypływ 6,0% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym.
- Zwiększenie wypływu środków:
  - a) depozyty z dostępem przez internet – wypływ w wysokości 10% depozytów bieżących,
  - b) lokaty z oprocentowaniem negocjowanym – wypływ w wysokości 2% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 7 dni,
  - c) duże depozyty - wypływ w wysokości 10% dużych depozytów,
  - d) zwiększone wykorzystanie otwartych linii kredytowych – wypływ w wysokości 38,9% otwartych linii kredytowych,
- Wpływy wynikające z interakcji z innymi ryzykami:
  - a) ryzyko kredytowe – brak wpływu spłat rat kredytów w wyniku pogorszenia się jakości portfela kredytowego w wysokości 20,6% rat przypadających do 7 dni,
  - b) ryzyko walutowe – zwiększony wypływ środków depozytowych w wyniku zmiany kursu waluty o 30% w wysokości 1% wszystkich depozytów, których termin wymagalności przypada powyżej 7 dni,
  - c) ryzyko stopy procentowej – zwiększenie wypływu depozytów w wyniku obniżki stóp procentowych w wysokości 1% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 7 dni.
- Ograniczenie dostępnego finansowania:
  - a) problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne – Bank BPS S.A. spłaca 50% wymagalnych lokat, możliwość sprzedaży obligacji skarbowych przy 10% spadku ich ceny,

Scenariusz VI

Horyzont czasowy: dłuższy okres (1 miesiąc) / skala: mniej dotkliwy

Założenia:

- Wpływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku wg poniższego schematu:
  - a) osoby fizyczne – wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca oraz dodatkowy wypływ 3,5% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
  - b) przedsiębiorcy - wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca oraz dodatkowy wypływ 1,4% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym,
  - c) budżet - wypływ 100% depozytów, które stają się wymagalne w ciągu 1 miesiąca oraz dodatkowy wypływ 4,5% depozytów, których termin wymagalności przypada poza tym horyzontem czasowym.
- Zwiększenie wypływu środków:
  - a) depozyty z dostępem przez internet – wypływ w wysokości 7,5% depozytów bieżących,
  - b) lokaty z oprocentowaniem negocjowanym – wypływ w wysokości 1,5% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 1 miesiąca,
  - c) duże depozyty - wypływ w wysokości 10% dużych depozytów,

- d) zwiększone wykorzystanie otwartych linii kredytowych – wpływ w wysokości 29,10% otwartych linii kredytowych,
- Wpływy wynikające z interakcji z innymi ryzykami:
  - a) ryzyko kredytowe – brak wpływu spłat rat kredytów w wyniku pogorszenia się jakości portfela kredytowego w wysokości 15,40% rat przypadających do 1 miesiąca,
  - b) ryzyko walutowe – zwiększony wpływ środków depozytowych w wyniku zmiany kursu waluty o 30% w wysokości 0,75% wszystkich depozytów, których termin wymagalności przypada powyżej 1 miesiąca,
  - c) ryzyko stopy procentowej – zwiększenie wpływu depozytów w wyniku obniżki stóp procentowych w wysokości 0,75% depozytów terminowych, których termin wymagalności przypada powyżej 1 miesiąca.
- Ograniczenie dostępnego finansowania:
  - a) problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne – Bank BPS S.A. spłaca 50% wymagalnych lokat, możliwość sprzedaży obligacji skarbowych przy 10% spadku ich ceny,
  - b) problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego, z wyłączeniem depozytu obowiązkowego.

Wyżej wymienione testy zostały wdrożone zgodnie z Rekomendacją P.

Wyniki testów warunków skrajnych brane są pod uwagę przy ustalaniu i weryfikacji, tzw. apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku. Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są ponadto w procesie zarządzania ryzykiem, a w szczególności w ramach awaryjnych planów płynności oraz w procesie planowania strategicznego Banku. Plany awaryjne są zintegrowane z ciągłym procesem analizy ryzyka płynności w Banku, założeniami oraz rezultatami testów warunków skrajnych.

Bank sporządza testy warunków skrajnych w okresach kwartalnych.

Polityka utrzymania rezerwy płynności

Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, jest przygotowany do przezwyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności. Płynność finansowa jest podstawowym wyznacznikiem bezpieczeństwa Banku, mającym bezpośredni wpływ na wiarygodność i renomę całej instytucji.

Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, która wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności.

W zależności od charakteru, dotkliwości oraz okresu trwania zdarzenia kryzysowego, do potencjalnych (alternatywnych) źródeł finansowania można zaliczyć, przykładowo:

- przyrost depozytów,
- wydłużenie terminów wymagalności zobowiązań,
- emisje instrumentów dłużnych krótko- i długoterminowych,
- wykorzystanie przyznanych linii finansowania,
- uzyskanie wsparcia płynnościowego w postaci środków finansowych z depozytu obowiązkowego.

Ograniczenia regulacyjne w zakresie transferu płynności w obrębie Zrzeszenia - nie dotyczy

Częstotliwość i rodzaj wewnętrznej sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Tabela 5 – Częstotliwość i rodzaj informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności

Nazwa sprawozdania	Komórka sporządzająca	Odbiorca - Rada Nadzorcza	Odbiorca - Zarząd
Wyliczenie nadzorczych miar płynności	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	X	D
Analiza nadzorczych miar płynności	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	K	M
Prognoza płynności w celu lokowania środków z rachunku bieżącego	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	X	D
Analiza luki płynności, nadwyżki płynności	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	K	M
Analiza limitów płynności	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	K	M
Pogłębiona analiza ryzyka płynności długoterminowej	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	R	R
Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	K	K
Przeprowadzenie testów planów awaryjnych	Zespół zarządzania ryzykami i analiz	R	R

Ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym:
  - a) opracowanie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz bezpieczeństwem Banku, dostosowanych do przepisów zewnętrznych, z wykorzystaniem procedur wzorcowych Banku Zrzeszającego,
  - b) okresowa weryfikacja przyjętych procedur wewnętrznych,
  - c) identyfikacja i rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności,
  - d) wycena strat zdarzeń ryzyka operacyjnego,
  - e) analiza zagrożeń i propozycja działań w celu ograniczenia ryzyka operacyjnego,
  - f) przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz testów ciągłości działania,
  - g) raportowanie wyników analiz i ocen Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej,
  - h) podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności,
  - i) kontrola wewnętrzna i audytu,
  - j) szkolenia pracowników, członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- 2) prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności):
  - a) rejestrowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności. Stałe doskonalenie procesu identyfikacji i rejestracji incydentów i strat,
  - b) analiza zdarzeń zawartych w rejestrze, wyjaśnianie ich przyczyn, analiza częstotliwości występowania,
  - c) analiza strat z tytułu ww. rodzajów ryzyka oraz możliwości ograniczania ich skutków,
  - d) raportowanie skutków ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej,

- e) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków ww. zdarzeń, przy zachowaniu opłacalności podejmowanych działań,
  - f) organizacja procesu zarządzania ww. ryzykami z uwzględnieniem zadań Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku,
  - g) organizacja systemu przepływu informacji o zmianach przepisów zewnętrznych i wewnętrznych,
  - h) sporządzanie mapy ryzyka w celu podejmowania działań zabezpieczających,
  - i) wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych,
  - j) utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie,
- 3) opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego:

a) identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego:

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności odbywa się na każdym stanowisku pracy Banku w oparciu o wykaz zdarzeń zawartych w załączniku nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Każdy pracownik Banku ma obowiązek zgłaszania do przełożonego incydentów i po wyjaśnieniu przyczyn zarejestrowanie w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego. Komórka organizacyjna Banku odpowiedzialna za prowadzenie rejestru dokonuje ostatecznej klasyfikacji zdarzenia i raportuje, zgodnie z szczegółową procedurą opisaną w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank rejestruje wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego bez względu na wysokość straty i częstotliwość występowania. Progi strat przyjmowane do raportowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej określone są w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

b) ocena i monitorowanie ryzyka operacyjnego:

Zasady wyceny kosztów finansowych i niefinansowych zdarzeń ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności są opisane w załączniku nr 2 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Na podstawie ww. algorytmu komórka odpowiedzialna za prowadzenie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego ma za zadanie oszacowanie kosztów zdarzeń, sporządzenie mapy ryzyka oraz raportowanie o wysokości poniesionych strat, podjętych działaniach itp. do Zarządu i Rady, w ramach systemu informacji zarządczej.

c) działania zabezpieczające:

- Wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku.
- Zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku.
- Zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.
- Działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
- Osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.

- Stosowanie ubezpieczeń.
- Tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania.
- Okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

d) Transfer ryzyka:

Bank stosuje następujące metody transferu ryzyka:

- ubezpieczenia,
- pokrycie kosztów strat przez pracownika winnego zaniedbań,
- outsourcing.

Opis zasad stosowania odpowiednich form transferu ryzyka zawierają szczegółowe procedury operacyjne Banku.

4) zarządzanie kadrami:

- a) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego bank na wszystkich szczeblach zarządzania
- b) stosowanie zasad dobrej praktyki bankowej w relacjach z klientami.
- c) analiza skarg i reklamacji związanych z działalnością Banku.
- d) organizacja szkoleń.
- e) kontrola wewnętrzna.

5) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank

- a) docelowy profil ryzyka operacyjnego określono na podstawie wybranych czynników ryzyka operacyjnego ujętych w ujęciu czasowym, zgodnym z aktualną Strategią działania Banku,
- b) zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadku, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- c) Bank zakłada tolerancję/ apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 40% utworzonego wymogu kapitałowego, tj. suma strat z tytułu ryzyka operacyjnego w kolejnych latach nie przekroczy 40% utworzonego, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne,
- d) Bank określa wartości progowe strat z tytułu ryzyka operacyjnego jako udział % w utworzonym wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego w ramach poszczególnych klas zdarzeń w horyzoncie czasowym obejmującym okres obowiązywania Strategii działania Banku,
- e) działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości progowe sum strat zostaną przekroczone to identyfikacja przyczyn przekroczeń, określenie działań zależnych od przyczyn przekroczenia (organizacyjnych, proceduralnych, technicznych), weryfikacja planów awaryjnych oraz planów ciągłości działania, modyfikacja technicznych systemów zabezpieczających, weryfikacja procedur kontrolnych, weryfikacja procedur operacyjnych, szkolenia pracowników, ocena możliwości transferu ryzyka.

6) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego

- w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który składa się z kontroli wewnętrznej (funkcjonalnej), Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej oraz audytu wewnętrznego, sprawowanego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,

- kontrola wewnętrzna funkcjonalna jest sprawowana jako kontrola bieżąca na każdym stanowisku, ponadto w obszarach objętych wysokim ryzykiem operacyjnym wprowadzono zasady tzw. kontroli „na drugą rękę”. Stanowiska kasowe są poddawane kontroli co najmniej raz w miesiącu,
- kontrolą następną jest objęte każde stanowisko co najmniej raz w roku w ramach tzw. kontroli kierowniczej,
- audyt ryzyka operacyjnego jest przeprowadzany w Banku zgodnie z harmonogramem sporządzanym przez SSOZ BPS,
- szczegółowe zasady kontroli wewnętrznej zawarte są w Regulaminie kontroli wewnętrznej.

7) Weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

Wymienione powyżej działania mają na celu poprawę jakości pracy Banku, co powinno się przełożyć na wzrost pozycji konkurencyjnej Banku.

Organami statutowymi nadzorującymi zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku są:

1. Rada Nadzorcza
2. Zarząd.

W procesie bezpośredniego realizowania zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza
2. Zarząd
3. Zespół zarządzania ryzykami i analiz
4. Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej oraz Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych realizujący zadania w ramach funkcji kontroli
5. Inspektor Ochrony Danych
6. Administrator Bezpieczeństwa Informacji
7. Pozostali pracownicy Banku.

4. Struktura organizacyjna w zakresie zarządzania ryzykami

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu
4. Zespół zarządzania ryzykami i analiz,
5. Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej,
6. Zespół ds. monitoringu kredytów i przeglądu zabezpieczeń,
7. Zespół weryfikatorów kredytowych,
8. Audyt wewnętrzny,
9. Pozostali pracownicy Banku.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada

Nadzorcza Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

2. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.
4. Komórka monitorująca ryzyko tj. Zespół zarządzania ryzykami i analiz monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
5. Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.
6. Zespół ds. monitoringu kredytów i przeglądu zabezpieczeń dokonuje okresowych przeglądów poszczególnych kredytów, sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej wyceny, bada wartość przyjętych zabezpieczeń, ocenia adekwatność rezerw/ odpisów na należności i przygotowuje zalecenia dotyczące ich wysokości, dostarcza Zarządowi, Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej informacji na ww. tematy.
7. Zespół weryfikatorów kredytowych weryfikuje czy zawartość dokumentacji kredytowej została przeanalizowana przez jednostkę sprzedażową i czy na jej podstawie możliwe było dokonanie oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy, a także zgodność oceny zdolności kredytowej sporządzonej przez jednostkę sprzedażową z zasadami obowiązującymi w Banku. ZWK sprawdza także kompletność dokumentów dotyczących proponowanych form zabezpieczeń.
8. Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
9. Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

5. Informacje w zakresie zasad zarządzania – art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR oraz art. 111a Ustawy Prawo bankowe

W zakresie zarządzania na podstawie art. 111a Ustawy Prawo bankowe, a także art. 435 ust 2 Rozporządzenia CRR Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem Spółdzielczym w Mszanie Dolnej. Członkowie Rady Nadzorczej Banku również nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje Zarządu lub Rady Nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia nr 575/2013 lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 Rozporządzenia nr 575/2013.
- 2) Członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza, zgodnie z przepisami prawa i „Regulaminem działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej” oraz „Polityką w zakresie oceny odpowiedzialności członków Zarządu Banku Spółdzielczego i osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”, biorąc pod uwagę ocenę kwalifikacji oraz reputacji kandydata.
- 3) Oceny odpowiedzialności członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli Banku.
- 4) Zebranie Przedstawicieli dokonuje oceny odpowiedzialności w odniesieniu do każdego z kandydatów i Członków Rady Nadzorczej z osobna oraz oceny odpowiedzialności zbiorowej dotyczącej Rady Nadzorczej jako organu Banku na podstawie kryteriów określonych w „Polityce oceny odpowiedzialności kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej”.
- 5) Komitet audytu przeprowadza coroczną ocenę odpowiedzialności poszczególnych Członków Zarządu Banku oraz ocenę zbiorową Zarządu jako organu kolegialnego.
- 6) Coroczna ocena indywidualna Członków Zarządu obejmuje ocenę reputacji, uczciwości, etyczności, poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia, czasu poświęconego na wykonywanie obowiązków w banku i liczby pełnionych funkcji dyrektorskich, a także możliwości wystąpienia konfliktu interesów oraz zachowania niezależności osądu.
- 7) Zbiorowa ocena odpowiedzialności Zarządu obejmuje ocenę możliwości podejmowania przez Zarząd Banku jako organu Banku decyzji w istotnych obszarach działania Banku z uwzględnieniem ryzyk towarzyszących tej działalności, w tym podejmowanie decyzji dotyczących modelu biznesowego, gotowości do podejmowania ryzyka, strategii oraz rynków, na których funkcjonuje Bank.
- 8) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 9) W Banku, z uwagi na skalę działalności nie utworzono oddzielnego komitetu ds. ryzyka.
- 10) Przepływ informacji dotyczących ryzyka w Banku kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku jest sformalizowany w wewnętrznej procedurze tj. „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”, określającej zakres informacji, komórki sporządzające oraz odbiorców informacji, którymi są Zarząd oraz Rada Nadzorcza i Komitet Audytu. Systemem informacji zarządczej objęte są wszystkie obszary działalności Banku. Wszystkie raporty z zakresu ryzyk prezentowane są na posiedzeniach Zarządu. Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej Banku syntetyczne informacje na temat ryzyk. Rada Nadzorcza na podstawie tych informacji dokonuje oceny adekwatności oraz skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

6. Zakres stosowania – art. 436

Niniejsza informacja dotyczy Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym. Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

7. Fundusze własne – art. 437

Bank definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z przepisami obowiązującymi na dzień 31.12.2020 roku, w szczególności z postanowieniami Rozporządzenia nr 575/2013 i Prawa Bankowego.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia nr 575/2013 oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 1423/2013 ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013.

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2020 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I oraz kapitału uzupełniającego Tier II i wyniosły łącznie 52 014 tys. zł.

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału Tier I i Tier II obliczonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Dla zachowania przejrzystości i czytelności danych zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych.

Tabela 6 – Struktura funduszy własnych według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Pozycja	Kwota
1	Fundusze własne	52 014
1.1	Kapitał Tier I	50 764
1.1.1	Kapitał podstawowy Tier I	50 764
1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	2 916
1.1.1.2	Uznany zysk lub uznana strata	0
1.1.1.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	2 969
1.1.1.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-2 969
1.1.1.3	Kapitał rezerwowy	42 968
1.1.1.4	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 250
1.1.1.5	Skumulowane inne całkowite dochody	3 721
1.1.1.6	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-91
1.1.1.7	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	0
1.2	Kapitał Tier II	1 250
1.2.1	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	1 250

Opis składników kapitału Tier I:

1. Opłacone instrumenty kapitałowe w kwocie 2 916 tys. zł – pozycja równa części funduszu udziałowego, dla której zaistniały przesłanki zaliczenia do funduszy.
2. Uznany zysk lub uznana strata w kwocie 0 tys. zł - pozycja równa jest wypracowanemu zyskowi netto za okres od 01.01.2020 r. – 31.12.2020 r., który jest skorygowany w rachunku funduszy dla celów obliczania norm ostrożnościowych ponieważ nie zaistniały przesłanki zaliczenia go do funduszy własnych określone w Rozporządzeniu CRR.
3. Kapitał rezerwowy 42 968 tys. zł – fundusz zasobowy w kwocie 42 913 tys. zł i pozostałe fundusze rezerwowe w kwocie 55 tys. zł. Fundusz zasobowy tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku

netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasilają również wpłaty wpisowego, które wpłacane jest zgodnie ze Statutem przy deklarowaniu i wpłacaniu nowych udziałów.

4. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego 1 250 tys. zł tworzony zgodnie z art 130 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Fundusz utworzony jest na podstawie decyzji Zebrania Przedstawicieli.
5. Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych 91 tys. zł – pozycja wynikająca z posiadanych obligacji skarbowych, pomniejszająca fundusze.
6. Inne wartości niematerialne i prawne 0 tys. zł - pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank. Ujmowane w kwocie netto, pomniejszają fundusze.

Opis składników kapitału Tier II:

1. Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej 1 250 tys. zł - pozycja ta obejmuje wartość rezerwy na ryzyko ogólne zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia.

Bank nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

Tabela 7 – Uzgodnienie pozycji funduszy własnych Tier I i Tier II do bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym (przedstawionym zgodnie z ustawą o Rachunkowości) (dane w tys. zł)

Pozycja w bilansie	Wartość w sprawozdaniu finansowym	Pozycja w Tabeli 6	Komentarz
Kapitał (fundusz) podstawowy	2 987	1.1.1.1	W Tabeli nr 6 ujęta jest tylko część tego funduszu zgodnie z art. 484 i art. 486 Rozporządzenia
Kapitały (fundusze) zapasowe	42 913	1.1.1.3	W Tabeli 6 kapitały zapasowe ujęte łącznie z pozostałymi kapitałami rezerwowymi
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	3 721	1.1.1.5	Pozycja obejmuje kapitał z aktualizacji wyceny majątku trwałego i papierów wartościowych. Na koniec roku 2020 kapitał z aktualizacji wyceny majątku trwałego wyniósł 0 zł.
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 250	1.1.1.4	
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	55	1.1.1.3	W Tabeli 6 pozostałe kapitały zapasowe ujęte łącznie z kapitałami zapasowymi
Zysk (strata) netto	2 969	1.1.1.2.1	
Razem kapitały (fundusze) własne wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym powiększone o zysk netto	53 895		
Wynik netto, który nie może być zaliczony w dacie raportu do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych	-2 969	1.1.1.2.2	Zysk netto za 2020 r. zasila fundusze własne Banku po podjęciu uchwały przez Zebranie Przedstawicieli
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-91	1.1.1.6	Korekty z tytułu wyceny obligacji skarbowych
Kwota wartości niematerialnych i prawnych	0	1.1.1.7	

Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane nie kwalifikujące się jako kapitał Tier II	0		
Fundusz udziałowy	-72		Nie ujęta w Tabeli nr 6 kwota funduszu udziałowego wpłaconego po 31.05.2020 r., dla której bank nie dokonał zgłoszenia dotyczącego zaklasyfikowania kolejnej emisji instrumentów kapitałowych jako instrumentów w kapitale podstawowym Tier I
Rezerwa na ryzyko ogólne	1 250		Wartość rezerwy na ryzyko ogólne utworzonej w ciężar kosztów i zgodnie z art. 62 pkt C Rozporządzenia CRR ujmowana w funduszach własnych dla celów wyliczania norm ostrożnościowych
Fundusze własne razem	52 014	1	

8. Wymogi kapitałowe – art. 438

Skrócony opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań

- Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez przepisy Rozporządzenia CRR oraz regulacje wewnętrzne. Bank zarządzając adekwatnością kapitałową uwzględnia stanowisko KNF w zakresie zalecanych dodatkowych buforów kapitałowych.
- Kapitał wewnętrzny jest to ustalony przez Bank kapitał, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych w trakcie procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego.
- Proces szacowania wymogów kapitałowych oraz planowania kapitałowego jest poddawany corocznej ocenie przez Radę Nadzorczą. Całość procesu oceny adekwatności kapitałowej podlegała corocznemu przeglądowi. Za proces oceny adekwatności kapitałowej odpowiedzialny jest Zarząd Banku.
- Regulacje nadzorcze zobowiązują Bank do utrzymywania kapitału regulacyjnego na trzy rodzaje ryzyka bankowego, tj. kredytowego, operacyjnego i rynkowego.
- W Banku nie występuje portfel handlowy, dlatego też na dzień 31.12.2020 r. wyliczane były następujące regulacyjne wymogi kapitałowe:
  - wymóg na ryzyko kredytowe
  - wymóg na ryzyko operacyjne,
  - wymóg na ryzyko rynkowe (walutowe).
- W zakresie wyliczania wymogów minimalnych, określonych w Rozporządzeniu UE Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
  - ryzyko kredytowe - z zastosowaniem metody standardowej,
  - ryzyko operacyjne - z zastosowaniem metody wskaźnika bazowego,
  - ryzyko rynkowe (walutowe) - z zastosowaniem metody podstawowej.

Wymogi ostrożnościowe w zakresie funduszy własnych

W 2020 roku Bank utrzymywał łączny współczynnik kapitałowy TCR oraz współczynnik kapitałowy Tier I na poziomie powyżej minimum regulacyjnego, określonego w Rozporządzeniu 575/2013, a także powyżej poziomów rekomendowanych przez KNF.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 15,84%, a współczynnik Tier I 15,46%.

Tabela 8 – Zestawienie regulacyjnych wymogów kapitałowych według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Rodzaj ryzyka	Wymóg kapitałowy na 31.12.2020 r.
Ryzyko kredytowe	23 320
Ryzyko rynkowe (walutowe)	0
Ryzyko operacyjne	2 953
Łączny wymóg kapitałowy	26 273
Kapitał Tier I podstawowy	50 764
Kapitał Tier I	50 764
Łączny kapitał (Tier I + Tier II)	52 014
Współczynnik kapitału Tier I podstawowy	15,46%
Współczynnik kapitału Tier I	15,46%
Współczynnik kapitałowy łączny	15,84%

W 2020 roku średnia wartość łącznego współczynnika kapitałowego wg stanu na koniec poszczególnych kwartałów wyniosła 15,06%.

Wymóg w zakresie funduszy na ryzyko kredytowe – kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Tabela 9 – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla kategorii ekspozycji określonych w art. 112 Rozporządzenia CRR według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Kategorie ekspozycji	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	220
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	102
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	895
8	Ekspozycje detaliczne	12 030
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 065
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	952
11	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0
15	Ekspozycje kapitałowe	326
16	Inne pozycje	1 730
Razem wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego		23 320

Tabela 10 – Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według ryzyka kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Waga ryzyka	Pierwotna wartość ekspozycji	Ekspozycja ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
0%	251 622	0	0
10%	0	0	0
20%	15 047	2 751	220
35%	0	0	0
50%	2 545	1 272	102

75%	262 447	150 372	12 030
100%	180 647	122 794	9 823
150%	5 581	7 908	633
250%	2 563	6 407	513
370%	0	0	0
Razem	720 451	291 504	23 320

Wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko rynkowe

Tabela 11 – Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b	Nie dotyczy
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c - ryzyko walutowe	Na dzień 31.12.2020 r. pozycja walutowa Banku nie przekroczyła 2% funduszy własnych - Bank nie tworzył wymogu kapitałowego na ryzyko rynkowe

Wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia CRR). Wymóg kapitałowy jest równy 15% wartości średniej z trzech lat obliczonego wskaźnika. Wskaźnik jest sumą odpowiednich pozycji z rachunku zysków i strat określonych w Rozporządzeniu CRR z odpowiednim znakiem.

Tabela 12 – Wymogi kapitałowe na ryzyko operacyjne według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość
Wskaźnik za okres 3 ostatnich lat (2017-2019)	19 686
Wymóg na ryzyko operacyjne na 31.12.2020 r.	2 953

Kapitał wewnętrzny

W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku rodzajów ryzyka oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka istotnego, w celu dostosowania struktury kapitału wewnętrznego do rzeczywistych potrzeb kapitałowych, odzwierciedlających wewnętrzną ocenę poziomu ekspozycji na ryzyko.

Zgodnie z przyjętą metodologią szacowania kapitału wewnętrznego ocena wewnętrzna potrzeb kapitału wewnętrznego wyniosła 24 794 tys. zł. Wartość ta jest o ok. 13,4% wyższa od kapitału obliczonego zgodnie z wymogami ostrożnościowymi określonymi w Rozporządzeniu CRR.

Tabela 13 – Wyniki szacowania kapitału wewnętrznego według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał na zabezpieczenie ryzyka (kapitał wewnętrzny)	Alokacja kapitału wg wymagań dla Filara I (kapitał regulacyjny)	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara II
Ryzyko kredytowe	23 320	23 320	0
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	2 953	2 953	
Z tytułu przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0	0	0
Łączny wymóg na ryzyka objęte wymogami kapitałowymi w ramach Filaru I	26 273	26 273	0

Z tytułu ryzyka koncentracji (tzn. przekroczenia limitów koncentracji zabezpieczeń i branży)	0	x	0
Z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej	3 521	x	3 521
Z tytułu ryzyka płynności	0	x	0
Z tytułu ryzyka kapitałowego (niewypłacalności)	0	x	0
Z tytułu pozostałych nie zidentyfikowanych ryzyk (w tym ryzyk trudnomierzalnych)	0	x	0
Suma wymogów kapitałowych	29 794	26 273	3 521

Nadwyżka (+) / niedobór (-) kapitału podstawowego Tier 1 (Filar I)	24 491
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (%)	15,46%
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	25 741
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,84%
Wewnętrzna ocena nadwyżki (+) / niedoboru (-) kapitału wewnętrznego	22 220
Wewnętrzna ocena kapitału	52 014
Wewnętrzna ocena potrzeb kapitału wewnętrznego	29 794
Współczynnik kapitału z uwzględnieniem korekt w ramach II filaru (%)	13,97%

Na dzień 31.12.2020 r. Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej określone przepisami prawa. Łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 15,84%, zatem wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej obowiązujące w 2020 r. na poziomie zalecanym przez KNF w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego (min. 8,50% dla współczynnika kapitału Tier I oraz 10,50% dla łącznego współczynnika kapitałowego) zostały utrzymane.

Ryzyko generowane przez Bank było w pełni zabezpieczone funduszami własnymi. Przy obecnym poziomie funduszy własnych Bank posiada możliwość rozwoju skali działalności.

Bank monitoruje współczynnik kapitału wewnętrznego, który na dzień 31.12.2020 r. wyniósł 13,97%

9. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

10. Bufory kapitałowe – art. 440

Nie dotyczy. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym zaimplementowała do polskiego prawa regulacje Dyrektywy CRD IV m.in. w zakresie utrzymywania przez banki dodatkowych buforów kapitałowych.

Minimalne współczynniki kapitałowe dla sektora bankowego zostały powiększone w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego, bufora antycyklicznego i bufora ryzyka systemowego. W 2020 r. bufor zabezpieczający wynosił 2,5%, bufor antycykliczny wynosił 0 %, a bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% w związku z epidemią COVID-19 z dniem 19.03.2020r. został uchylony.

11. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

12. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

Definicja pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Do ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania Bank zalicza ekspozycje zakwalifikowane do ekspozycji zagrożonych, ze względu na terminowość oraz/ lub sytuację ekonomiczno – finansową tj. ekspozycje, w przypadku których występuje przynajmniej jedna z poniższych sytuacji:

- 1) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego roku ze zobowiązań wobec Banku;
- 2) okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni

W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko części z nich dotyczy niewykonanie zobowiązania, do tej kategorii zaliczane są:

- 1) tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych;
- 2) wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.

Przy wyliczaniu kwoty przeterminowanej, Bank bierze pod uwagę wszystkie przeterminowane zobowiązania klienta wobec Banku z tytułu kapitału lub odsetek.

Przy wyliczaniu okresu przeterminowania stosuje się następujące zasady w przypadku salda debetowego – liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia:

- a) przekroczenia przez dłużnika przyznanego limitu,
- b) obniżenia kwoty przyznanego limitu,
- c) powstania salda debetowego bez przyznanego limitu.

W przypadku ekspozycji, dla których Bank dokonał odnowienia, przedłużenia, zmiany, odroczenia terminu spłaty lub kompensaty kredytów liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia wystąpienia przeterminowania według nowych harmonogramów spłaty. Bank uznaje, że istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika ze zobowiązań, jeżeli:

- 1) zaprzestał naliczania odsetek od kredytu;
- 2) zaliczył ekspozycję do ekspozycji zagrożonych;
- 3) dokonał wewnętrznej restrukturyzacji zadłużenia w wyniku, której umorzył część kapitału, odsetek lub innych płatności.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Zasady oraz tryb równoważenia skutków ryzyka, wynikającego z transakcji kredytowych, w drodze odpowiedniej klasyfikacji ekspozycji kredytowych, a także tworzenia i utrzymywania rezerw celowych w wysokości odpowiedniej do ponoszonego przez Bank ryzyka opisane zostały w „Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

Bank stosował pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie Zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banków.

Bank tworzył rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w odniesieniu do ekspozycji kredytowych, zaliczając je odpowiednio do:

1. kategorii „normalnych”, w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
2. kategorii „pod obserwacją”,
3. ekspozycji „zagrożonych”, w tym do kategorii: „poniżej standardu”, „wątpliwych”, „straconych”.

Rezerwy celowe tworzy się na należności lub zobowiązania bilansowe, obejmujące należności główne tj. kapitał, a odpis aktualizacyjny tworzy się na odsetki.

Zgodnie z aktualnie obowiązującym Rozporządzeniem w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, podstawą tworzenia rezerw celowych na należności kredytowe jest kwota niespłaconej części ekspozycji, a w przypadku odpisu aktualizującego saldo naliczonych, a nie spłaconych odsetek.

Ustala się następujące wielkości tworzonych rezerw na ekspozycje kredytowe:

1. W zakresie ekspozycji kredytowych, wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” tworzy się w wysokości, co najmniej wymagalnego poziomu rezerw, stanowiącego - 1,5% ich podstawy;
2. W zakresie ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do kategorii „pod obserwacją” tworzy się rezerwę na podstawie indywidualnej oceny ryzyka, obciążającego daną ekspozycję jednak w wysokości, co najmniej - 1,5% ich podstawy;
3. W zakresie ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do „grupy zagrożonych”, tworzy się rezerwę na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążonego daną ekspozycję, jednak w wysokości, co najmniej:
  - 1) 20% ich kwoty zaklasyfikowanej do kategorii „poniżej standardu”,
  - 2) 50% ich kwoty zaklasyfikowanej do kategorii „wątpliwych”,
  - 3) 100% ich kwoty zaklasyfikowanej do kategorii „straconych”.
4. Podstawę tworzenia rezerw celowych, stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowych bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej, w związku z restrukturyzacją zadłużenia, kwotę umorzenia części ekspozycji.
5. Dopuszcza się tworzenie rezerw na inne aktywa i zobowiązania pozabilansowe, które mogą być zagrożeniem dla bezpieczeństwa depozytów gromadzonych w Banku. Decyzję w tym zakresie podejmuje Zarząd Banku.

Obowiązek tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi nie dotyczy ekspozycji kredytowych stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe w przypadku gdy postanowienia umowy:

1. gwarantują Bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania lub
2. uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium lub
3. uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania do złożenia zabezpieczeń, umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi o kwotę odpowiadającą uruchomianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii „normalne”.

W celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w Banku obowiązuje „Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

Całkowita i średnia kwota ekspozycji oraz stan ekspozycji przed i po uwzględnieniu technik redukcji ryzyka kredytowego

Tabela 14 – Całkowita i średnia wartość ekspozycji dla każdej klasy ekspozycji według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Kategorie ekspozycji	Ekspozycje netto przed uwzględnieniem współczynnika konwersji	Ekspozycje netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw	Średnia kwota ekspozycji po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw *
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	92 850	92 850	
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	15 047	15 047	
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0	0	0
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	150 208	150 208	
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	32 891	32 891	
8	Ekspozycje detaliczne	262 447	262 104	
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	112 092	112 091	
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	21 952	11 046	
11	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0	0	0
15	Ekspozycje kapitałowe	4 079	4 079	4 078
16	Inne pozycje	28 886	28 886	27 438
Ekspozycje wg Metody Standardowej razem		720 451	709 201	678 233

* średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w roku 2020

Rozkład geograficzny ekspozycji

Zgodnie z zapisami Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz Statutem Banku, Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej posiada określony miejscowy zakres swojej działalności. Teren, działania obejmuje województwo małopolskie.

W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty i województwa.

Rozkład ekspozycji w zależności od typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji

Tabela 15 – Ekspozycja wobec sektora finansowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł (nominał)
1	Monetarne instytucje finansowe	129 153

	Należności normalne	129 153
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2	Pozostałe instytucje sektora finansowego	2 545
	Należności normalne	2 545
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		131 698

Tabela 16 – Ekspozycja wobec sektora niefinansowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł (nominał)
1	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	190 056
	Należności normalne	167 499
	Należności pod obserwacją	3 298
	Należności zagrożone	19 259
2	Przedsiębiorcy indywidualni	69 030
	Należności normalne	66 833
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	2 196
3	Osoby prywatne	92 066
	Należności normalne	90 078
	Należności pod obserwacją	1 126
	Należności zagrożone	862
4	Rolnicy indywidualni	1 231
	Należności normalne	1 194
	Należności pod obserwacją	35
	Należności zagrożone	1
5	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		352 382

Tabela 17 – Ekspozycja wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł (nominał)
1	Instytucje rządowe szczebla centralnego	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2	Instytucje samorządowe	12 463
	Należności normalne	12 463
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym		12 463

Tabela 18 – Ekspozycje w podziale na branże w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Branża	Wartość w tys. zł (nominał)
1	Budownictwo	28 520
	Należności normalne	19 656
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	8 863
2	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	36 384
	Należności normalne	35 602
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	782
3	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	65 847
	Należności normalne	64 345
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	1 501
4	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	34 481
	Należności normalne	32 200
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	2 281
5	Przetwórstwo przemysłowe	43 274
	Należności normalne	42 171
	Należności pod obserwacją	1 102
	Należności zagrożone	1
6	Pozostałe branże	64 291
	Należności normalne	54 016
	Należności pod obserwacją	2 231
	Należności zagrożone	8 044
Razem zaangażowanie w branże		272 796

Ekspozycje według rezydualnych terminów zapadalności

Tabela 19 – Ekspozycje wg rezydualnych terminów zapadalności według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

	Bez określonego terminu	<= 1 tygodnia	> 1 tygodnia < 1 miesiąca	> 1 miesiąca <= 3 miesiący	> 3 miesiący <= 6 miesiący	> 6 miesiący <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
Sektor finansowy	67 135	75 672	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Banki centralne	11 109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	53 481	75 672	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe instytucje sektora finansowego	2 545	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sektor niefinansowy	14 466	679	1 348	17 505	16 488	28 457	39 617	100 944	93 259	35 045	4 574
Przedsiębiorstwa	12 696	443	848	12 034	10 070	18 429	22 619	58 136	50 213	4 568	0
Gospodarstwa domowe	1 770	236	500	5 471	6 418	10 028	16 999	42 809	43 045	30 477	4 574
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	3	486	446	965	1 745	5 963	2 856	0	0
Instytucje rządowe szczebla centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje samorządowe	0	0	3	486	446	965	1 745	5 963	2 856	0	0

Ekspozycje z utratą wartości i zagrożone wraz korektami w podziale na typy kontrahenta

Tabela 20 – Ekspozycje wobec przedsiębiorstw z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	Wartość w tys. zł
1	Należności normalne	
	Kredyty normalne (nominat)	160 313
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	1 182
	Odsetki	299
2	Należności pod obserwacją	
	Kredyty pod obserwacją (nominat)	3 298
	Kredyty przeterminowane (nominat)	1 266
	Rezerwy celowe	18
	Korekta wartości	14
	Odsetki	57
3	Należności zagrożone	
	Kredyty zagrożone (nominat)	19 018
	Kredyty przeterminowane (nominat)	17 927
	Rezerwy celowe	8 596
	Korekta wartości	33
	Odsetki	2 718

Tabela 21 – Ekspozycje wobec gospodarstw domowych z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Ekspozycje wobec gospodarstw domowych	Wartość w tys. zł
1	Należności normalne	
	Kredyty normalne (nominat)	165 291
	Kredyty przeterminowane (nominat)	3 811
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	2 082
	Odsetki	147
2	Należności pod obserwacją	
	Kredyty pod obserwacją (nominat)	1 161
	Kredyty przeterminowane (nominat)	588
	Rezerwy celowe	113
	Korekta wartości	12
	Odsetki	6
3	Należności zagrożone	
	Kredyty zagrożone (nominat)	3 301
	Kredyty przeterminowane (nominat)	2 937
	Rezerwy celowe	2 525
	Korekta wartości	10
	Odsetki	613

Tabela 22 – Ekspozycje wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Ekspozycje wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	Wartość w tys. zł
1	Należności normalne	
	Kredyty normalne (nominat)	0
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
2	Należności pod obserwacją	
	Kredyty pod obserwacją (nominat)	0
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
3	Należności zagrożone	
	Kredyty zagrożone (nominat)	0
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0

Tabela 23 – Ekspozycje wobec instytucji rządowych i samorządowych z utratą wartości i zagrożone wraz z korektami według stanu na 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Ekspozycje wobec instytucji rządowych i samorządowych	Wartość w tys. zł
1	Należności normalne	
	Kredyty normalne (nominat)	12 463
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	2
	Odsetki	0
2	Należności pod obserwacją	
	Kredyty pod obserwacją (nominat)	0
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
3	Należności zagrożone	
	Kredyty zagrożone (nominat)	0
	Kredyty przeterminowane (nominat)	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0

Ekspozycje z utratą wartości i zagrożone wraz korektami w podziale na obszary geograficzne

Nie dotyczy.

Informacje o stanie i zmianach korekt

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych Bank stosuje zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235 poz. 1589 z późn. zm.) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Na koniec 2020 roku Bank utworzył rezerwy celowe w kwocie 7 959,02 tys. zł tj. o 1 136,21 tys. zł większe niż wynosił stan na początek roku.

Tabela 24 – Stan i zmiany rezerw celowych w 2020 roku (dane w tys. zł)

Wyszczególnienie	Rezerwa na należności normalne i pod obserwacją	Rezerwa na należności poniżej standardu	Rezerwa na należności wątpliwe	Rezerwa na należności stracone	Rezerwy razem
Stan na początek okresu	50,33	156,87	257,83	6 357,77	6 822,81
Zwiększenia	218,04	161,56	84,54	1 612,39	2 076,53
Zmniejszenia	138,86	100,57	281,45	419,43	940,32
Stan na koniec okresu	129,51	217,86	60,92	7 550,74	7 959,02

Na koniec 2020 roku Bank utworzył odpisy aktualizujące na odsetki w kwocie 3 293,57 tys. zł tj. o 1 085,88 tys. zł większe niż wynosił stan na początek roku.

Tabela 25 – Stan i zmiany odpisów aktualizujących na odsetki w 2020 roku (dane w tys. zł)

Wyszczególnienie	Odpisy aktualizujące na odsetki - należności normalne i pod obserwacją	Odpisy aktualizujące na odsetki - należności poniżej standardu	Odpisy aktualizujące na odsetki - należności wątpliwe	Odpisy aktualizujące na odsetki - należności stracone	Odpisy aktualizujące na odsetki razem
Stan na początek okresu	1,16	4,12	33,40	2 169,00	2 207,69
Zwiększenia	2,82	22,09	48,85	1 135,98	1 209,74
Zmniejszenia	3,03	16,62	81,91	22,30	123,86
Stan na koniec okresu	0,94	9,59	0,34	3 282,69	3 293,57

Ekspozycje obsługiwane, nieobsługiwane i restrukturyzowane

Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek.

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane.

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Na podstawie „Wytycznych EBA dotyczących ujawnienia w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych EBA/GL/2018/10” Banki zobowiązane są do opracowania i ujawniania czterech raportów, prezentujących zbiorcze dane, przedstawiających:

- a) jakość kredytową ekspozycji restrukturyzowanych,
- b) jakość kredytową ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania,
- c) ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy,
- d) zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne.

Tabela 26 – Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)

	a		b		c		d		e		f		g		h	
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji								Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i				Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych			
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane							obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych					w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne	
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości												
1. Kredyty i zaliczki	2 061 921	4 081 881					4 081 881		583	578 400			5 452 132			
a) Banki centralne	-	-					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Instytucje rządowe	-	-					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Instytucje kredytowe	-	-					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) Inne instytucje finansowe	-	-					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
e) Przedsiębiorstwa niefinansowe	2 061 921	3 668 118					3 668 118	583	430 046			5 186 724				
f) Gospodarstwa domowe	-	413 763					413 763	-	148 354			265 408				
2. Dłużne papiery wartościowe	0	0					0	0	0	0		0				
3. Zobowiązania do udzielenia pożyczki	0	0					0	0	0	0		0				
4. Łącznie	2 061 921	4 081 881					4 081 881	583	578 400			5 452 132				

Tabela 27 – Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)

	Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna											w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
	Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane							
		Nieprzeterminowane lub przeterminowania dni ≤30 dni	Przeterminowane >30 dni ≤90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤5 lat	Przeterminowane >powyżej 5 lat	Przeterminowane >5lat ≤7 lat	Przeterminowane >7lat	
1. Kredyty i zaliczki	471 442 629	469 640 560	1 802 069	25 621 054	3 668 824	2 750 879	3 486 170	13 649 191	2 065 990			0
a) <i>Banki centralne</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-
b) <i>Institucje rządowe</i>	12 461 856	12 461 856	-	-	-	-	-	-	-			-
c) <i>Institucje kredytowe</i>	129 153 106	129 153 106	-	-	-	-	-	-	-			-
d) <i>Inne instytucje finansowe</i>	2 560 486	2 560 486	-	-	-	-	-	-	-			-
e) <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	169 893 473	168 614 884	1 278 589	21 948 234	3 031 434	2 273 200	3 357 796	11 418 296	1 867 508			-
- w tym MSP	169 893 473	168 614 884	1 278 589	21 948 234	3 031 434	2 273 200	3 357 796	11 418 296	1 867 508			-
f) <i>Gospodarstwa domowe</i>	157 373 708	156 850 228	523 480	3 672 820	637 390	477 679	128 374	2 230 895	198 482			-
2. Dłużne papiery wartościowe	110 915 496	110 915 496	0	0	0	0	0	0	0			0
a) <i>Banki centralne</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-
b) <i>Institucje rządowe</i>	89 970 056	89 970 056	-	-	-	-	-	-	-			-
c) <i>Institucje kredytowe</i>	20 945 440	20 945 440	-	-	-	-	-	-	-			-
d) <i>Inne instytucje finansowe</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-
e) <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-
f) <i>Gospodarstwa domowe</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-
3. Ekspozycje pozabilansowe												0
a) <i>Banki centralne</i>												-
b) <i>Institucje rządowe</i>												-
c) <i>Institucje kredytowe</i>												-
d) <i>Inne instytucje finansowe</i>												-
e) <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>												-
f) <i>Gospodarstwa domowe</i>												-
4. Łącznie	582 358 125	580 556 056	1 802 069	25 621 054	3 668 824	2 750 879	3 486 170	13 649 191	2 065 990			0

Tabela 28 – Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna											Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
	Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy		Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw		Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych				
		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2			w tym etap 3			
1. Kredyty i zaliczki	471 442 629			25 621 054			35 232			11 120 417						13 705 459	
a) <i>Banki centralne</i>	-			-			-			-						-	
b) <i>Institucje rządowe</i>	12 461 856			-			-			-						-	
c) <i>Institucje kredytowe</i>	129 153 106			-			-			-						-	
d) <i>Inne instytucje finansowe</i>	2 560 486			-			-			-						-	
e) <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	169 893 473			21 948 234			17 875			8 595 708						12 574 999	
- w tym MSP	169 893 473			21 948 234			17 875			8 595 708						12 574 999	
f) <i>Gospodarstwa domowe</i>	157 373 708			3 672 820			17 357			2 524 709						1 130 460	
2. Dłużne papiery wartościowe	110 915 496			0			0			0						0	
a) <i>Banki centralne</i>	-			-			-			-						-	
b) <i>Institucje rządowe</i>	89 970 056			-			-			-						-	
c) <i>Institucje kredytowe</i>	20 945 440			-			-			-						-	
d) <i>Inne instytucje finansowe</i>	-			-			-			-						-	
e) <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	-			-			-			-						-	
f) <i>Gospodarstwa domowe</i>	-			-			-			-						-	
3. Ekspozycje pozabilansowe	77 578 885			0			0			0						0	
a) <i>Banki centralne</i>	-			-			-			-						-	
b) <i>Institucje rządowe</i>	2 584 723			-			-			-						-	
c) <i>Institucje kredytowe</i>	-			-			-			-						-	
d) <i>Inne instytucje finansowe</i>	-			-			-			-						-	
e) <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	50 523 890			-			-			-						-	
f) <i>Gospodarstwa domowe</i>	24 470 272			-			-			-						-	
4. Łącznie	659 937 010			25 621 054			35 232			11 120 417			0	0		13 705 459	

Tabela 29 – Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne według stanu na 31.12.2020 r. (dane w zł)

	Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie	
	a	b
	Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1. Rzeczowe aktywa trwałe	0	0
2. Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	0	0
a) <i>Nieruchomości mieszkalne</i>	-	-
b) <i>Nieruchomości komercyjne</i>	-	-
c) <i>Ruchomości (samochody, środki transportu, itp...)</i>	-	-
d) <i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>	-	-
e) <i>Pozostałe</i>	-	-
3. łącznie	0	0

13. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

Składnik aktywów jest traktowany, jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. Bank nie posiadał aktywów obciążonych.

Tabela 30 – Aktywa obciążone i wolne od obciążeń według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych*	Wartość godziwa aktywów obciążonych*	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych*	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych*
Aktywa razem			611 732	
Kredyty na żądanie			69 111	
Instrumenty udziałowe			3 675	3 675
Dłużne papiery wartościowe			95 370	95 370
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie			415 931	
Inne aktywa			27 646	

* średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w roku 2020

14. Informacje na podstawie wytycznych EUNB w zakresie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i wolnych od obciążeń z 27 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03 wraz z Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 2017/2295 z dnia 04 września 2017r. w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych

Tabela 31 – Informacja na temat aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Formularz A - Aktywa obciążone i aktywa nieobciążone					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	-		611 732	
030	Instrumenty udziałowe	-		3 675	
040	Dłużne papiery wartościowe	-	-	95 370	95 370
050	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-	-	-
	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-	-	-
060		-	-	-	-
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	79 736	79 736
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-	15 634	15 634
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	-	-
120	Inne aktywa	-		27 646	

Formularz B - Otrzymane zabezpieczenia			
		Wartość godziwa otrzymanego obciążonego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Nieobciążone
			Wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	-	-
140	Kredyty na żądanie	-	-
150	Instrumenty udziałowe	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	-	-
170	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	-	-
230	Inne otrzymane zabezpieczenia	-	-
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż własne obligacje zabezpieczone lub papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-
241	Nieoddane w zastaw wyemitowane własne obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		-
250	Aktywa, otrzymane zabezpieczone i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem	-	

Formularz C - Źródła obciążenia			
		Odpowiadające im zobowiązania, zobowiązania warunkowe lub papiery wartościowe stanowiące przedmiot udzielonej pożyczki	Aktywa, otrzymane zabezpieczenia i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych		

Formularz D - Dołączone informacje opisowe			

15. Korzystanie z ECAI – art. 444

Nie dotyczy. Bank nie korzysta z ratingów.

16. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Tabela 32 – Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b	Nie dotyczy

Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c -
ryzyko walutowe

Na dzień 31.12.2020 r. pozycja walutowa Banku nie przekroczyła 2%
funduszy własnych - Bank nie tworzył wymogu kapitałowego na ryzyko
rynkowe

W Banku nie występuje portfel handlowy. Bank wyznacza wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe.

17. Ryzyko operacyjne – art. 446

1. Zgodnie z definicją przyjętą w Banku ryzyko operacyjne jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, w tym systemów informatycznych, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym. Zgodnie z wytycznymi BU NB (CBBS) ryzyko operacyjne obejmuje także ryzyka IT (ryzyko bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego) oraz ryzyko braku zgodności. Bank zarządza odrębnie ryzykiem braku zgodności.
2. Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest zapewnienie bezpiecznego przebiegu wszystkich procesów biznesowych w Banku poprzez:
  - a) Identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach działania Banku.
  - b) Utworzenie bazy danych w celu gromadzenia informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku.
  - c) Monitorowanie i raportowanie incydentów o których mowa w pkt b).
  - d) Tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego.
  - e) Wykorzystanie mapy ryzyka operacyjnego w opracowaniu „Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym” (zawierającej min. plan nakładów inwestycyjnych), „Polityki kadrowej” itp.
  - f) Kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
  - g) Ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego.
  - h) Gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego mających miejsce w najbliższym otoczeniu Banku oraz w miarę możliwości o sposobach pokrycia strat ww. zdarzeń i podjętych działaniach mitygujących.
3. Bank nie stosuje zaawansowanych metod pomiaru, wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia).
4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2020 r. wyniósł 2 901 tys. zł.
5. W Banku prowadzone było systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym w dedykowanym do tego celu arkuszu.
6. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz zarejestrowane zdarzenia prezentuje poniższa tabela:

Tabela 33 – Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Lp.	Kategorie ryzyka operacyjnego	Suma strat brutto	Suma strat netto
1	Oszustwa wewnętrzne	0,00	0,00
2	Oszustwa zewnętrzne	0,00	0,00
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,00	0,00
4	Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	20,01	0,23
5	Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	4,70	4,70

6	Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemów	5,71	5,71
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	1,15	1,10
Razem		31,57	11,74

7. W badanym okresie nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, w przypadku których należałoby podjąć szczególne działania naprawcze.
8. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym. W ramach tego procesu identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, dokonuje ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności, podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

18. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

1. Według stanu na dzień 31.12.2020 r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe w całości klasyfikowane do portfela bankowego.
2. Aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się w dniu ich nabycia lub powstania do następujących kategorii:
  - a) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu);
  - b) kredyty i pożyczki oraz inne należności Banku;
  - c) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;
  - d) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Tabela 34 – Instrumenty finansowe według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
Akcje BPS S.A.	3 578
Udziały w PARTNET Sp. z o.o.	91
Obligacje skarbowe	89 970
Obligacje banku BPS S.A.	404
Obligacje BGK	20 541
Udziały w SSOZ BPS	5
Razem	114 590

3. Bank nie posiadał ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego.
4. W Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji oraz niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny ani wszelkie takie kwoty ujęte w funduszach własnych.

19. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 448

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

1. Przez ryzyko stopy procentowej rozumie się możliwy negatywny wpływ zmian stóp procentowych na wyniki finansowe oraz w konsekwencji na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej prowadzone jest w ramach obowiązującej „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej” oraz „Polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej”. Ponadto Bank posiada przyjętą uchwałą Zarządu „Instrukcję zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”, która określa sposób identyfikowania, pomiaru, monitorowania oraz kontroli ryzyka stopy procentowej w Banku,
3. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:
  - a) skonsolidowany - oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku oraz
  - b) całościowy - uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych.
4. Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez jednostki i komórki organizacyjne Banku.
5. W ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:
  - 1) ryzyko przeszacowania (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania),
  - 2) ryzyko bazowe,
  - 3) ryzyko opcji klienta.
6. Najważniejsza część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż według obserwacji historycznych, w największym stopniu wpływa na poziom zmian wyniku odsetkowego.
7. Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na:
  - 1) porównaniu, metodą luki stopy procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
  - 2) wyliczaniu zmian wyniku odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych,
  - 3) poza analizą opisaną w pkt 1 i 2 powyżej, wyliczeniu zmian wartości ekonomicznej kapitału, przy różnych scenariuszach zmian w zakresie krzywej dochodowości.
8. Ryzyko opcji klienta bada się na dwóch poziomach:
  - 1) w ramach opracowywania nowych produktów lub zmian w już obowiązujących regulacjach, tak by uniknąć zawierania zobowiązań zbyt ryzykownych dla Banku,
  - 2) poprzez analizę poziomu wykorzystywania opcji klienta, na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym i jego wpływu na zmianę wyniku odsetkowego oraz na zmianę wartości ekonomicznej kapitału.
9. Pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank dokonuje w okresach miesięcznych. Wyniki wspomnianego pomiaru przedstawiane są w formie analizy Zarządowi (w okresach miesięcznych) oraz Radzie Nadzorczej (w okresach kwartalnych).
10. Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:
  - a) metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne),

- b) metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- c) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- d) metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej banku.

11. Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez system limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych. Limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz. W przypadku przekroczenia ustanowionych limitów, Zespół zarządzania ryzykami i analiz informuje Zarząd (członka Zarządu) o stopniu przekroczenia limitu, przedstawiając jednocześnie wyjaśnienie przyczyn tego przekroczenia.

12. Założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów: za przedterminową spłatę kredytu uznaje się przypadek, gdy kwota spłacana przed terminem wynosi co najmniej 1.000 złotych i jednocześnie wyprzedzenie w stosunku do ustalonego (umownego) harmonogramu spłat wynosi co najmniej 30 dni.

13. Założenia dotyczące zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności:

- 1) W związku z niewystępowaniem aktywów o nieokreślonym terminie zapadalności, Bank nie określa zasad ograniczania tego ryzyka po stronie aktywnej bilansu.
- 2) W pasywach do pozycji o nieokreślonym terminie wymagalności zalicza się: środki na rachunkach bieżących podmiotów gospodarczych, środki na rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych osób fizycznych, środki na rachunkach bieżących jednostek samorządu terytorialnego.
- 3) Oprocentowanie wyżej wymienionych rachunków, uzależnione jest w większości bezpośrednio od decyzji Zarządu Banku, co oznacza, że ograniczone jest ryzyko związane z kształtowaniem się poziomu oprocentowania tych rachunków w długiej perspektywie czasowej, przy czym z uwagi na niski poziom oprocentowania tych rachunków, nie mają one znaczącego wpływu na obniżanie kosztów odsetek w sytuacji spadku stóp procentowych.
- 4) O każdorazowej zmianie oprocentowania Bank powiadamia posiadaczy rachunków, zgodnie z ustawą o elektronicznych instrumentach płatniczych i dokonuje zmiany, w przypadku wyrażenia zgody przez posiadacza rachunku.
- 5) Bank ogranicza ryzyko związane z możliwością nadmiernego odpływu środków o nieokreślonym terminie wymagalności, poprzez świadczenie kompleksowych usług związanych z obsługą rachunków bieżących.
- 6) Bank dokonuje comiesięcznej analizy zachowania klientów posiadających rachunki o nieokreślonym terminie wymagalności, w postaci analizy wskaźników osadu, cykliczności zmian stanów na rachunkach w ramach danego miesiąca, jak też w poszczególnych miesiącach roku; analizy te wykonywane są w ramach zarządzania ryzykiem płynności.
- 7) W celu dokonania oszacowania ryzyka zmiany wyniku odsetkowego na skutek wycofania z Banku części środków na rachunkach bieżących, wykonywana jest analiza na podstawie założeń:
  - a) obliczona zostaje wartość środków zagrożonych wycofaniem, jako iloczyn wartości powyżej średniego wskaźnika osadu depozytów bieżących ($1 - \text{wskaźnik osadu}$), obliczonego na koniec miesiąca poprzedzającego bieżącą datę analizy ryzyka stopy procentowej oraz wartości zobowiązań bieżących w grupie *WIBOR* oraz *Stopa Banku* z oprocentowaniem w przedziale $0 - <1\%$;
  - b) obliczone zostaje średnioważone oprocentowanie dla wydzielonych z obu grup z pkt a) środków;
  - c) obliczona zostaje potencjalna roczna zmiana wyniku odsetkowego na skutek potencjalnego wycofania środków z rachunków bieżących, jako iloczyn środków wycofanych i różnicy pomiędzy

średnioważonym oprocentowaniem aktywów na datę analizy i oprocentowaniem obliczonym w pkt b).

- 8) Oszacowany poziom ryzyka związanego z wycofaniem środków z rachunków bieżących uznaje się za wysoki, jeżeli oszacowana wartość obniżenia wyniku odsetkowego będzie wyższa od planowanego wyniku finansowego netto na dany rok; w tej sytuacji zostanie poddane pogłębionej analizie bieżące zachowanie klientów w zakresie wycofywania środków z rachunków bieżących, w celu podjęcia ewentualnych działań przez Bank, ograniczających negatywny wpływ spadku środków na rachunkach o nieokreślonym terminie wymagalności na bieżący wynik finansowy.
- 9) Pogłębiona analiza bieżącego zachowania klientów w zakresie wycofywania środków z rachunków bieżących, polega na określeniu trendu kształtowania się środków na rachunkach bieżących poprzez:
  - a) obliczenie relacji bieżącego stanu środków do wartości wynikającej z linii trendu wyznaczonej na podstawie stanów na koniec ostatnich 25 miesięcy (zmiana w okresie 24 miesięcy kalendarzowych), z zastrzeżeniem, że stanowiące podstawę wyliczeń współczynniki linii trendu są statystycznie istotne ($\alpha=95\%$), a współczynnik determinacji R^2 przekracza 90%; w przypadku, gdy któryś z warunków nie został spełniony, podstawą do wyliczenia relacji będzie średnia arytmetyczna z wartości stanów depozytów bieżących stanowiących podstawę obliczeń równania regresji;
  - b) wyznaczenie współczynnika kierunkowego linii trendu, o której mowa w pkt 1; w przypadku, gdy współczynnik nie jest statystycznie istotny ($\alpha=95\%$), do dalszej analizy jako wartość współczynnika przyjęte zostanie 0.
- 10) Jeżeli wyznaczona w ust. 9 pkt a) relacja będzie niższa niż 90% oraz współczynnik kierunkowy wyznaczony w ust. 9 pkt b) będzie ujemny, Bank wdroży mechanizmy, które będą miały na celu zahamowanie spadku środków bieżących, jak np.:
  - a) podwyższenie oprocentowania rachunków bieżących,
  - b) wprowadzenie do oferty nowego rodzaju rachunków bieżących,
  - c) położenie w systemie motywacyjnym większego nacisku na parametry oceniające pozyskanie środków bieżących (ilość nowych rachunków, kwota przyrostu środków na rachunkach bieżących).

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosowanego wskaźnika używanego przez kierownictwo do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stosowaną przez kierownictwo z podziałem na poszczególne waluty

- Zmiana wyniku odsetkowego na skutek istniejącego niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi oraz założonej prognozy zmian stóp procentowych przedstawia się następująco:
- Zmiana wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od dnia analizy:

1) Ryzyko przeszacowania:

Zmiana stóp	Zmiana wyniku odsetkowego NII (P) (tys. zł)		
+ 2,00	7 752,47		
+ 1,00	3 876,24		
+ 0,50	1 938,12		
+ 0,25	969,06		
- 0,25	-856,39		
- 0,50	-1 388,41	Udział w FW	Udział w wyniku ods.

- 1,00	-2 452,47	5,08%	17,51%
-2,00	-3 950,19	8,18%	28,20%

2) Ryzyko opcji klienta (tys. zł):

Zmiana Stóp	Ogółem NII (P)	Ogółem NII (OK)	Ogółem NII (O)
+ 2,00	7 752,47	11 647,67	3 895,20
+ 1,00	3 876,24	5 823,84	1 947,60
+ 0,50	1 938,12	2 911,92	973,80
+ 0,25	969,06	1 455,96	486,90
- 0,25	- 856,39	- 1 070,50	- 214,11
- 0,50	- 1 388,41	- 1 602,52	- 214,11
- 1,00	- 2 452,47	- 2 666,58	- 214,11
- 2,00	- 3 950,19	- 4 164,30	- 214,11

Zmiana stóp	Zmiana wyniku ods.	Udział w FW	Udział w wyniku ods.
- 1,00	-214,11	0,44%	1,53%
-2,00	-214,11	0,44%	1,53%

3) Ryzyko bazowe:

Skala niedopasowania	Zmiana wyniku ods. (tys. zł)	Udział w FW	Udział w wyniku ods.
0,35	2 877,22	5,96%	20,54%
0,10	822,06	1,70%	5,87%

4) Ryzyko całkowite (tys. zł):

Zmiana Stóp	NII (P)	NII (O)	NII (B)	NII (C)	NII (C.) / FW	NII (C.) / Wynik Odsetkowy
+ 2,00	7 752,47	3 895,20	822,06	12 469,74	0,25821454	0,8901201
+ 1,00	3 876,24	1 947,60	822,06	6 645,90	13,8%	47,4%
+ 0,50	1 938,12	973,80	822,06	3 733,98	7,7%	26,7%
+ 0,25	969,06	486,90	822,06	2 278,02	4,7%	16,3%
- 0,25	- 856,39	- 214,11	- 822,06	- 1 892,56	- 3,9%	- 13,5%
- 0,50	- 1 388,41	- 214,11	- 822,06	- 2 424,59	- 5,0%	- 17,3%
- 1,00	- 2 452,47	- 214,11	- 822,06	- 3 488,64	- 7,2%	- 24,9%
- 2,00	- 3 950,19	- 214,11	- 822,06	- 4 986,36	- 10,3%	- 35,6%

Udział poszczególnych kategorii ryzyka w łącznej zmianie wyniku odsetkowego:

Kategoria ryzyka	Zm. stóp - 1,00 p.p.	Zm. stóp - 2 p.p.
R. przeszacowania NII (P)	70,3%	79,2%
R. opcji NII (O)	6,1%	4,3%
R. bazowe NII (B)	23,6%	16,5%

o Powiązanie z innymi rodzajami ryzyka

1) Ryzyko kredytowe:

Zmiana stóp proc.	Zmiana wyniku odsetkowego ogółem z uwzgl. r. kredytowego (tys. zł)
+ 2,00	7 160,14
-2,00	-3 385,44

Zmiana przychodów odsetkowych na skutek wzrostu kwoty kredytów zagrożonych: -574,24 tys. zł.

2) Ryzyko płynności:

Zmiana stóp proc.	Zmiana wyniku odsetkowego ogółem z uwzgl. r. płynności (tys. zł)
+ 2,00	7 795,53

-2,00	-4 083,92
-------	-----------

Zmiana wyniku odsetkowego na skutek zwiększenia kosztu pozyskania depozytów: -902,58 tys. zł.

3) Ww. ryzyka łącznie - wyniki testów interakcji z innymi ryzykami:

Zmiana stóp	Ryzyko przeszacowania	Ryzyko kredytowe	Wpływ interakcji	Ryzyko płynności	Wpływ interakcji
+ 2,00	7 752,47	7 160,14	- 592,33	7 795,53	43,05
-2,00	- 3 950,19	- 3 385,44	564,75	- 4 083,92	- 133,73

- o Zmiana wartości ekonomicznej kapitału – nadzorczy test wartości odstających:
  - Zmiana wartości ekonomicznej kapitału na skutek zmian stóp procentowych: stanowi oszacowaną stratę związaną z opóźnieniem przeszacowania aktywów i pasywów w stosunku do daty analizy:
    - 1) Test warunków skrajnych – zmiana o 200 p.b. - zmiana wartości ekonomicznej wynosi 4 649,0 tys. zł, co stanowi 9,63% funduszy własnych - poziom wskaźnika nie wymaga zgłoszenia do Komisji Nadzoru Finansowego;
    - 2) Test scenariuszowy – wartość zmiany maksymalna wynosi 5 689,3 tys. zł, co stanowi 12,09% kapitału podstawowego Tier 1 - poziom wskaźnika nie wymaga zgłoszenia do Komisji Nadzoru Finansowego;
  - Test odwrócony dla zmiany EVE – poziom zmiany stóp, który spowoduje przekroczenie wskaźnika 20% zmiany EVE w relacji do funduszy własnych, wynosi 4,76 p.p.
Test odwrócony dla zmiany wyniku odsetkowego

20. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy. Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

21. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

1. „Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej” opracowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2020 jeden raz. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał też z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Wynagrodzenia osób objętych Polityką wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku tj. wynagrodzenia Zarządu oraz Głównego Księgowego w części zmiennej wynagrodzenia są zależne od poziomu realizacji planu ekonomiczno – finansowego w zakresie zysku brutto, zwrotu z kapitału własnego (ROE), jakości kredytów, wysokości współczynnika kapitałowego oraz wskaźnika LCR.
3. Kryteria stosowane przy pomiarze wyników:
  - a) zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat i w okresie niepełnego roku, za który jest przeprowadzana ocena plan w zakresie ocenianych wskaźników był zrealizowany co najmniej w 80%,
  - b) przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania ocenie podlegają również kryteria jakościowe takie jak uzyskane absolutorium w okresie oceny, pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe, ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno – finansowym w okresach objętych oceną.

- c) w przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością, zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.

Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po jej przyznaniu.

4. Wysokość zmiennych składników wynagradzania dla osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
5. W Polityce określono przypadki, w których Bank ma możliwość wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia:
- a) dana osoba uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku, lub była odpowiedzialna za takie działania,
  - b) dana osoba nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękami bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.
6. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa:

Tabela 35 – Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia z podziałem na obszary działalności (dane w tys. zł) – dostępna w miejscu określonym w §6 ust. 4 Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej

7. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka:

Tabela 36 – Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka (dane w tys. zł) – dostępna w miejscu określonym w §6 ust. 4 Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej

Żaden z Członków Zarządu nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości przekraczającej 1 mln EUR.

22. Dźwignia finansowa – art. 451

Bank przy obliczaniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499 ust. 2 i 3 Rozporządzenia 575/2013. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier I jak i według definicji przejściowej kapitału Tier I.

Wskaźnik dźwigni:

Definicja przejściowa - 7,62%

W pełni wprowadzona definicja – 7,62%

Tabela 37 – Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni według stanu na dzień 31.12.2020 r. (dane w tys. zł)

Wyszczególnienie	Kwota
Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	630 122
Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	36 419

Inne korekty	0
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	666 541

Inne korekty obejmują wartości niematerialne i prawne, które korygują miarę ekspozycji całkowitej.

Proces zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej reguluje „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

23. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB.

24. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego – art. 453

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością Banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z „Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”,
2. Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia UE. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”,
3. Techniki redukcji ryzyka kredytowego - zgodnie z Rozporządzeniem UE procedurę wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu technik redukcji ryzyka kredytowego w Banku opisuje „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”,
4. W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej przyjmuje zabezpieczenia. Ogólne zasady dotyczące zabezpieczeń określone są w obowiązującej w Banku „Polityce kredytowej”, a także w „Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”. Szczegółowe warunki dotyczące zasad ustalania form zabezpieczeń, ich wartości, ewidencjonowania, pełnego katalogu prawnych form zabezpieczeń, wymogów dokumentacyjnych, a także zasad postępowania pracowników określone są w „Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej” oraz w „Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej stosuje następujące formy zabezpieczeń:

- weksel in blanco,
- kaucja pieniężna,
- blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym (w tym na rachunku książeczki oszczędnościowej, wkładów oszczędnościowych),
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- poręczenie cywilne,
- poręczenie wekslowe,
- gwarancja,

- przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
  - cesja praw z umów ubezpieczenia,
  - przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do gatunku,
  - przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do tożsamości,
  - zastaw rejestrowy,
  - zastaw zwykły,
  - hipoteka umowna,
  - hipoteka przymusowa,
  - oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
  - przystąpienie do długu,
  - przejęcie długu,
  - ubezpieczenie kredytu,
  - poręczenie funduszu poręczeniowego zaakceptowanego przez Bank,
  - gwarancja Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach portfelowej linii gwarancyjnej DE MINIMIS, której zasady udzielania zawierają odrębne przepisy dotyczące udzielania kredytów zabezpieczonych ww. gwarancjami.
5. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi opisuje: „Instrukcja ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”, a także „Instrukcja oceny i monitorowania wartości nieruchomości – zasady oceny nieruchomości”.
- Główne rodzaje zabezpieczeń przyjęte przez Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej:
- a) hipoteka;
  - b) weksel in blanco;
  - c) poręczenie cywilne - poręczyciel powinien posiadać zdolność kredytową;
  - d) poręczenie funduszu;
  - e) cesja praw z polisy ubezpieczeniowej;
  - f) zastaw rejestrowy;
  - g) pełnomocnictwo do rachunku.
6. Bank stale monitoruje zmiany cen nieruchomości, będących zabezpieczeniem kredytów, korzystając z zewnętrznej bazy nieruchomości Amron oraz monitoruje zmiany na rynku nieruchomości.
7. Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:
- a) skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
  - b) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
  - c) przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

Bank nie dokonuje transakcji instrumentami pochodnymi.

Tabela 38 – Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego – informacje dotyczące ryzyka koncentracji w pojedynczym instrumencie zabezpieczającym według stanu na dzień 31.12.2020 r.

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość zabezpieczeń według metody hierarchicznej (dane w zł)	Udział % w funduszach własnych
Cesja wierzytelności	59 560	0,11%
Hipoteka kaucyjna na nieruchomości mieszkalnej	12 695 381	24,41%
Hipoteka kaucyjna na nieruchomości niemieszkalnej	29 014 854	55,78%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	109 496 912	210,52%

Hipoteka na nieruchomości niemieszkalnej	151 900 721	292,04%
Inne formy zabezpieczeń	6 849 355	13,17%
Kaucja	1 611 507	3,10%
Poręczenie BGK	19 661 307	37,80%
Poręczenie wg prawa cywilnego	0	0,00%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	15 000	0,03%
Wartość niezabezpieczona	2 021 497	3,89%
Weksel / Poręczenie wekslowe	27 803 530	53,45%
Zastaw rejestrowy	3 715 695	7,14%

25. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

26. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455

Nie dotyczy. Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Data: 24.06.2021 r.

Sporządził/a: Patrycja Skiba

Zweryfikował: Sabina Gil

Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Bank zgodnie z przepisami ustawy - Prawo bankowe posiada system zarządzania, składający się z systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

1. Informacja o systemie zarządzania ryzykiem, strategii i celach zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”. Strategia ta określa istotę i cel zarządzania ryzykiem w Banku, rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem, zasady zarządzania ryzykiem, zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem. Zasady kontroli wewnętrznej określa „Regulamin kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”, a apetyt na ryzyko „Strategia działania na lata 2018-2022”.

Podstawowe założenia zarządzania ryzykiem:

- 1) W Banku funkcjonuje system zarządzania zgodny z przepisami ustawy Prawo bankowe, który obejmuje system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej. System zarządzania ryzykiem stanowi zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, które zachodzą w Banku, a także do oceny prowadzonej działalności.
- 2) Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwaniu form obrony przed zagrożeniami i dostosowywaniu działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. W Banku prowadzony jest proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka. Bank ocenia ryzyko wynikające z działalności planowanej do podjęcia w przyszłości.
- 3) W celu realizacji procesów wymienionych w punktach powyżej, w Banku realizowane są zadania, związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
- 4) Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:
  - dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu;
  - stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki;
  - monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka;
  - szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE;
  - analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego);
  - uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego);
  - agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku;

- raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej;
  - audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku;
  - wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.
- 5) Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej” oraz polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także zatwierdzone przez Zarząd Banku instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.
- 6) Bank w ramach oceny procesu szacowania adekwatności kapitałowej (przeгляд zarządczy) określa mapę ryzyk występujących w Banku w oparciu o analizę jakościowych i ilościowych kryteriów istotności ryzyk. Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest ryzyko kredytowe oraz jego pochodne wymienione w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach oraz w Dyrektywie 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26 czerwca 2013 r., zwanej dalej Dyrektywą UE, tj. ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują również inne rodzaje ryzyka takie jak:

- ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe, oraz
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko płynności i finansowania,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko kapitałowe (niewypłacalności),
- ryzyko biznesowe będące pochodną ww. ryzyk,
- inne ryzyka uznane przez Bank za istotne, zgodnie z „Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej”.

Bank weryfikuje istotność w/w ryzyk w procesie przeglądu zarządczego „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej”.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod kątem ich dostosowania do obowiązujących przepisów prawa z uwzględnieniem zmian w skali działalności Banku, a także zmian organizacyjnych.

Proces zarządzania ryzykiem:

1. Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami, posiadanymi uprawnieniami, „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej” oraz obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi. W/w Strategia jest zgodna z celami strategicznymi i ogólnymi zamierzeniami Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, zawartymi w Strategii działania Banku. Strategia ta podlega corocznej weryfikacji, której dokonuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Analizy te przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.
2. „Strategia działania na lata 2018-2022” zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku mające charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych. „Strategia zarządzania

poszczególnymi rodzajami ryzyka” zawiera założenia dotyczące zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

3. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
- 4) Komórka monitorująca ryzyko - Zespół zarządzania ryzykami i analiz,
- 5) Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej,
- 6) Zespół ds. monitoringu kredytów i przeglądu zabezpieczeń,
- 7) Zespół weryfikatorów kredytowych,
- 8) Audyt wewnętrzny (sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS),
- 9) Pozostali pracownicy Banku.

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.

Komórka monitorująca ryzyko tj. Zespół zarządzania ryzykami i analiz monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej– opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.

Zespół ds. monitoringu kredytów i przeglądu zabezpieczeń dokonuje okresowych przeglądów poszczególnych kredytów, sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej wyceny, bada wartość przyjętych zabezpieczeń, ocenia adekwatność rezerw/ odpisów na należności i przygotowuje zalecenia dotyczące ich wysokości, dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej informacji na ww. tematy.

Zespół weryfikatorów kredytowych weryfikuje czy zawartość dokumentacji kredytowej została przeanalizowana przez jednostkę sprzedażową i czy na jej podstawie możliwe było dokonanie oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy, a także zgodność oceny zdolności kredytowej sporządzonej przez jednostkę sprzedażową z zasadami obowiązującymi w Banku. ZWK sprawdza także kompletność dokumentów dotyczących proponowanych form zabezpieczeń.

Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka:

Identyfikacja ryzyka - analiza, na podstawie zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych występowania ryzyka w Banku oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy. Metody i procedury identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykami w Banku. Proces identyfikacji ryzyka odbywa się w formie:

- a) gromadzenia, aktualizacji, przechowywania danych,
- b) wykorzystanie dostępnych baz danych,
- c) generowania raportów dotyczących ryzyka,
- d) udostępniania raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
- e) analizy i oceny czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych.

Pomiar/szacowanie ryzyka - zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku, ujęte w wewnętrznych procedurach.

Limity ograniczające ryzyko

1. W Banku obowiązują wewnętrzne limity ostrożnościowe dostosowane do skali, profilu i złożoności działalności Banku.
2. Limity ustalane są w oparciu o dane historyczne z uwzględnieniem planowanych zmian w działalności Banku.
3. Weryfikacja przyjętych w Banku limitów odbywa się podczas przeglądów zarządczych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz podczas tworzenia Założeń do planu ekonomiczno-finansowego.
4. Wartości limitów mogą być aktualizowane również w przypadku zaistnienia takiej konieczności - na podstawie bieżących potrzeb – w ciągu roku.
5. Zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów, zasady ich weryfikacji są określone w poszczególnych procedurach, instrukcjach dotyczących poszczególnych ryzyk.
6. Ustalanie i okresowa weryfikacja wewnętrznych limitów ma na celu dywersyfikację ryzyka w Banku, ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka.
7. Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość ustala Zarząd w odpowiednich procedurach.

8. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku (apetytu na ryzyko), określonego w Planie ekonomiczno-finansowym oraz w „Strategii działania na lata 2018 – 2022”.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, opiera się na następujących założeniach:
  - a) Informacje będące przedmiotem „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej” powinny pozwolić na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku,
  - b) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz polityki w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi (NPE), które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
  - c) Uwzględniając założenia zawarte w pkt. a), powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
  - d) Przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
  - e) W przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty,
  - f) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych,
  - g) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.
3. W ramach Systemu Informacji Zarządczej wyróżnia się następujące rodzaje informacji:
  - a) o charakterze strategicznym dla Banku,
  - b) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
  - c) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
  - d) ocena adekwatności kapitałowej,
  - e) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku, uwzględniającej:
    - wykonanie planu ekonomiczno-finansowego,
    - strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
    - strukturę przychodów i kosztów,
    - wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
    - uzyskane wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka,
  - f) realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
  - g) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

2. Informacja o systemie kontroli wewnętrznej

1. W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i wydajności działania Banku;
  - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
  - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
  - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
2. System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku i jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka.
  3. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje i ocenia ryzyko bankowe.
  4. Bank dokonuje powiązania celów ogólnych i celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej z procesami uznanymi za istotne.
  5. W celu zapewnienia realizacji celów kontroli wewnętrznej Bank projektuje, wprowadza i zapewnia działanie mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, które spełniają rolę: prewencyjną, detekcyjną i korekcyjną.
  6. W celu sformalizowania systemu kontroli wewnętrznej i zapewnienia prawidłowego i skutecznego jej funkcjonowania, w Banku obowiązuje "Regulamin kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej".

Nadzór organów Banku:

Rada Nadzorcza

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, komórki audytu wewnętrznego, zarządu banku oraz Komitetu audytu.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza politykę zgodności banku;
  - 3) najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa „Komitet audytu”, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego.
5. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu audytu, określa Regulamin Komitetu audytu uchwalany przez Radę Nadzorczą.
6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
7. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnienie niezależności komórek oraz środki finansowe.
2. Zarząd Banku powinien ustanowić odpowiednie zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określić rolę komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie.
3. Zarząd Banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
4. Zarząd Banku powinien ustanowić odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie.
5. Zarząd Banku powinien zapewnić funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisać odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
6. Zarząd Banku powinien ustanowić zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego.
7. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, komórką audytu wewnętrznego, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
8. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
9. Zarząd Banku powinien określić rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych powinno należeć w szczególności projektowanie nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia).
10. Zarząd Banku powinien ustanowić kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawić je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
11. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
  - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - 2) odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
  - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
12. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
  - 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,

- 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących
- 3) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i komórce audytu wewnętrznego,
- 4) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki do spraw zgodności oraz audytorów wewnętrznych.

3. Polityka w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

1. Polityka wynagrodzeń realizowana była w 2020 roku poprzez obowiązującą „Politykę wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej ” ,
2. Wprowadzenie „Polityki wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej ” ma na celu:
  - 1) określenie zasad ustalania zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej,
  - 2) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku,
  - 3) wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.
3. Zasadami Polityki objęte są wynagrodzenia pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
4. Zgodnie z przyjętą przez Bank zasadą proporcjonalności jako osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka traktuje się członków Zarządu oraz Głównego Księgowego.
5. Przyznane zmienne składniki wynagrodzeń, wypłacane w całości w formie pieniężnej, po ich przyznaniu, przy czym łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
6. Wypłata zmiennych składników wynagrodzenia uzależniona jest od pozytywnej oceny przez Radę Nadzorczą wskaźników osiągniętych za ostatnie 3 lata i w okresie niepełnego roku, za który jest przeprowadzana ocena oraz kryteriów jakościowych.
7. W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością, zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.
8. Bank ma możliwość wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia w szczególności w sytuacji, w której dana osoba, o której mowa w §3 w/w Polityki: uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku, lub była odpowiedzialna za takie działania, nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękopisami bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

4. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Artykuł 22aa Ustawy Prawo bankowe określa wymogi, które powinny być spełnione przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Wymogi te obejmują:

- 1) kwalifikacje, tj. posiadanie wiedzy, umiejętności i doświadczenia odpowiednich do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawanie rękąmi należytego wykonywania tych obowiązków,
- 2) pełnienie ograniczonej liczby funkcji członka Zarządu lub Rady Nadzorczej w innych podmiotach,
- 3) zdolność do kierowania się niezależnością osądu,
- 4) odpowiedniość z punktu widzenia potrzeby zapewnienia niezbędnych kwalifikacji danego organu jako całości (kwalifikacji kolektywnych).

Skład oraz zasady funkcjonowania Zarządu, a także etyka osób wchodzących w jego skład nie budzą wątpliwości. Zarówno członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej spełniają wymagania określone w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

Informacja na temat ogólnego profilu ryzyka

W 2020 roku nie wystąpiły istotne zmiany w profilu ryzyka Banku, a działania podejmowane przez Zarząd zapewniały stabilny oraz zrównoważony rozwój. Na dzień 31.12.2020 r. Bank nie posiadał portfela handlowego oraz nie przeprowadzał transakcji pochodnych obciążonych ryzykiem rynkowym. Stosowane w Banku Strategie, Polityki oraz metody zarządzania ryzykami, w tym również poziom limitów dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko zapewniały prowadzenie bezpiecznej i rentownej działalności.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące ogólny poziom (profil) ryzyka

Projekcja wskaźników finansowych	Wykonanie na dzień 31.12.2020
Suma bilansowa (w tys. zł)	630 122
Kredyty od sektora niefinansowego i samorządowego brutto	365 350
Kredyty od sektora niefinansowego i samorządowego brutto powiększone o pozabilans	426 373
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości	25 611
Detaliczne ekspozycje kredytowe	3 633
Detaliczne ekspozycje kredytowe powiększone o pozabilans	4 174
Detaliczne ekspozycje kredytowe z rozpoznaną utratą wartości	47
Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie	301 593
Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie powiększone o pozabilans	329 077
Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie z rozpoznaną utratą wartości	21 493
Depozyty od sektora niefinansowego i samorządowego	564 149
Depozyty terminowe	247 753
Zysk brutto	4 025
Zysk netto	2 969
Uznane łączne kapitały	52 014
Kapitał podstawowy Tier I	50 764
Kapitał Tier I	50 764
Kapitał Tier II	1 250
Fundusz udziałowy dla współczynników kapitałowych	2 916
Fundusz zasobowy	42 913
Fundusz ogólnego ryzyka	1 250
Współczynnik kapitałowy łączny	15,84%
Współczynnik kapitału Tier I	15,46%
Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego	13,63%
Wskaźnik dźwigni finansowej	7,62%
Przychody ogółem	25 400
Koszty ogółem	21 375

ROA netto (annualizowane)	0,49%
ROE netto (annualizowane)	5,71%
C/I	67,07%
Wskaźnik relacji wyniku finansowego brutto, skorygowanego o wynik z tytułu rezerw celowych i aktualizacji wartości do sumy bilansowej (annualizowany)	0,995%
Zatrudnienie	73

Projekcja podstawowych wskaźników akceptowalnego poziomu ryzyka	Wykonanie na dzień 31.12.2020
Ryzyko kredytowe	
Wskaźnik pokrycia kredytów brutto depozytami	154,41%
Wskaźnik pokrycia kredytów brutto powiększonych o zobowiązania pozabilansowe depozytami	132,31%
Wskaźnik pokrycia kredytów wg wartości bilansowej uznanymi łącznymi kapitałami	14,24%
Udział kredytów wg wartości bilansowej brutto w sumie bilansowej	57,98%
Relacja funduszy własnych do należności z rozpoznaną utratą wartości	203,09%
Średnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązań dla całego portfela kredytowego	0,03%
Średnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązań dla detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK)	0,06%
Średnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązań dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH)	0,00%
Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń	0,82%
Wskaźnik jakości aktywów	2,11%
Udział aktywów o wadze ryzyka do 50% włącznie w aktywach ogółem	37,37%
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi	43,42%
Wskaźnik jakości kredytów	6,96%
Wskaźnik NPL	5,15%
Wskaźnik Texas	40,57%
Ryzyko płynności	
Wskaźnik płynności aktywów	39,80%
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	2,01
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,52
LCR	2,15

NSFR	kwartalne sprawozdanie poszczególnych pozycji - brak wytycznych co do wartości pożądaney
Depozyty terminowe/ depozyty	43,92%
Współczynnik osadu	75,83%
Ryzyko stopy procentowej	
Zmiana wyniku odsetkowego w wyniku wzrostu/spadku stóp procentowych o 100 pb/ fundusze własne (%)	7,20%
Zmiana wartości ekonomicznej banku na skutek zmian stóp procentowych o 200 p.b./ fundusze własne (%)	9,60%
Ryzyko walutowe	
Skala działalności walutowej jako % aktywów	5,1%
Pozycja walutowa całkowita jako % funduszy własnych	0,10%
Ryzyko operacyjne	
Koszty ryzyka operacyjnego (annualizowane)/ wymóg na ryzyko operacyjne	1,07%
Wskaźnik rotacji kadr	1,35%

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji dotyczącej ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych danych podlegających ujawnieniu zgodnie z Polityką informacyjną Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej” są adekwatne do stanu faktycznego a stosowane systemy zarządzania ryzykiem jak i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i Strategii ryzyka Banku oraz prowadzonej działalności.

System zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowane do skali i profilu działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wynikające z zapisów Prawa bankowego oraz Uchwał nadzorczych a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej zatwierdza niniejszą „Informację dotyczącą ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych danych podlegających ujawnieniu zgodnie z Polityką informacyjną Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej na dzień 31.12.2020 roku”, w której umieszczono informacje na temat ryzyka, omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, oraz które zawierają kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank Spółdzielczy w Mszanie Dolnej.

Niniejszą „Informację dotyczącą ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych danych podlegających ujawnieniu zgodnie z Polityką informacyjną Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej na dzień 31.12.2020 roku” zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu w dniu 30 czerwca 2021 r.